YLLAS

WWW.YLLAS.FI

173 vinkkiä

Ylläksen kesään

4 Patikoijan paratiisi
8 Nähtävyydet
16 Kulttuurikirjoa
20 Luonnon tarkkailua
24 Luonnon antimia
28 Lapsellista elämää
34 Sporttista menoa
38 Kesätapahtumia
40 Ylläksen palvelut

Ylläksen kesä on täynnä tekemistä. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston reiteistä voit valita lomasi jokaiselle päivällä uuden reitin, palaten silti mukavasti Ylläksen kyliin yöksi. Alueen joet ja järvet tarjoavat elämyksiä niin kalastajalle, melojalle kuin lintujen bongaajillekin.

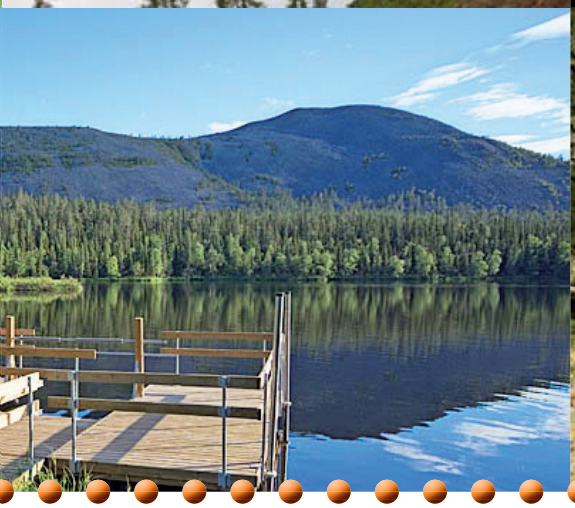

Tai miksi et veisi koko perhettä Gondolilla tunturin huipulle ja jatkaisi yhteistä päivää Frisbeegolfia pelaillen? Hurjapäisimmät voivat testata alamäkipyöräilytaitonsa Trek Bike Parkin reiteillä. Reippaan päivän päätteeksi on mukava käydä pulahtamassa järveen keskiyön auringon alla.

Samoile pitkin kesää metsissä ja seuraa marjasadon valmistumista. Marjojen ja sienten kerääminen on koko perheen yhteistä tekemistä upeissa tunturimaisemissa. Marjareissuilla näet mitä moninaisempia eläimiä ja kasveja, joten etene metsässä hitaasti, katsellen, kuunnellen ja nauttien.

Joskus on hyvä vain olla, istua rakkakiven päälle, laittaa silmät kiinni ja antaa tunturin tuulen hipaista poskia. Hiljenny kuuntelemaan luonnon ääniä ja haistele kesän tuoksua. Huomaat, että kun kesä etenee kohti ruskan väriloistoa, myös sen tuoksu muuttuu.

Kokeile kalaonneasi Ylläksen kalavesissä; luvat kalastamiseen saat Luontokeskus Kellokkaan matkailuneuvonnasta. Tunturijärvien ja jokien lisäksi voit lähteä Väylälle taimenen tavoitteluun tai osallistua vaikka lohensoutukouluun.

Tutustu Ylläksen kesään tämän esitteen avulla ja löydä oma Ylläksesi. Aloitat sitten tekemiset vinkistä 1 tai 101, toivomme, että tulet kokemaan niistä mahdollisimman monta.

Ota vinkistä vaarin ja tule kokemaan Ylläksen kesä – tervetuloa!

Nina Forsell
toimitusjohtaja
Ylläksen Matkailuyhdistys ry

Patikoijan paratiisi

Ylläksen luontoon on helppo tutustua: hyvin merkityt reitit vievät sinut sekä aarnimetsän sydämeen että mykistäviin tunturimaisemiin. Jos tiedonjanosi herää, Ylläksen luontopoluilla riittää kiinnostavia opasteita tutkittaviksi. Ylläksellä pidetään Lappi siistinä retkeilemällä roskatta.

1. Matkailuinfo

Ylläksen Matkailuinfo sijaitsee uudistuneessa Luontokeskus Kellokkaassa, Yllästunturin juurella. Ota yhteyttä tai tule käymään! Kellokkaasta saat tietoa Ylläksen ja Kolarin palveluista sekä retkeilyneuvontaa, kalastuslupia, karttoja ja kirjoja.

Yhteystiedot: info@yllas.fi; puh. 040 550 2424

2. Laestadius-polku, 20 km (Suomen osuus)

Lars Levi Laestadius tuli Pajalan kirkkoherraksi vuonna 1849. Eipä aikaakaan, kun maineikasta saarnamiestä kuljettiin kuulemassa Sieppijärveltä asti. Entisaikain heinäntekijöiden ja kirkkokansan perinteinen kulkureitti on edelleen käytössä. Kunnostettua kulkuväylää voit kulkea Sieppijärveltä Lappean kautta aina Väylän länsipuolelle Pajalaan asti, jossa on mm. Laestadius-museo.

Suomen puolella reitin varrella on soidensuojelualue, Korkealehdon näköalatorni, Kuurusenvaaran laavukirkko, Heinävuoman laavu ja muita taukopaikkoja. Polun pystyy taivaltamaan lyhyemmissä osissa, koska alueella risteilee metsäautotieverkosto.

Polun puolessa välissä sijaitseva Lappean Loma on mainio tukikohta länsikairassa liikkuvalle.

Lisätietoja: www.lappeanloma.fi; puh. 016 563 155 tai 0400 397 484

3. Telatie – pitkospuureitti kylästä kylään

Alkuperäinen telatie rakennettiin vuonna 1878 yhdistämään Teuravuoman suoalueen laidoilla sijaitsevia kyliä. 2000-luvulla Kurtakon, Venejärven ja Teurajärven kyliä yhdistävä reitistö rakennettiin uudelleen. Telatietä pääset tutustumaan Suomen suurimpaan suoalueeseen.

Reitin varrella voit tulistella laavulla ja ihailla suoerämaata luontotorneista. Ainutlaatuisen suoluonnon ohella retkelläsi tulee tutuksi sekä entisaikain niittykulttuuri että virkeät kolarilaiskylät.

Lisätietoja: Osuuskunta Aarnivalkea, Jukka Kauppinen 040 558 1147

4. Ylläslompolon luontopolku, 2,5 km

Ylläslompolon lintutornin luota alkava polku kulkee läpi vanhan kuusimetsän kauniille erämaalammelle. Pitkostetun polun opasteet kertovat niittykulttuurista, vanhoista metsistä ja soista. Polun varrella on kota tulistelua varten.

5. Niesakeron eräpolku, 2,7 km

Luosun kylän lähistöllä sijaitsevan Niesakeron vaihtelevissa maastoissa kiertävä luontopolku tutustuttaa sinut vanhaan eräkulttuuriin ja käytännön riistanhoitoon. Kapua Kerojärven lähellä sijaitsevaan luontotorniin tarkkailemaan maisemia ja eläimiä. Pitkostetun polun varrella on myös kota ja vesipaikka.

6. Huipun Historia-polku

Ylläksen huipulle on avattu Historia-polku, joka kertoo laskettelun historiasta Ylläksellä. Reitillä on myös maisemataulu, josta voi tunnistaa läheiset tunturit. Reitille pääsee gondoli-hissin kyydillä myös lastenvaunujen kanssa tai pyörätuolilla. Reitillä on sen verran korkeuseroa, että pyörätuolilla liikkuessa mukaan tarvitsee avustajan.

7. Varkaankurun Velhopolku, 3,5 km

Suomen kaunein luontopolku -kisassa yksi mitali olisi etukäteen jaettu: Varkaankurun luontopolku on maisemiltaan ja luonnoltaan ainutlaatuisen monipuolinen. Anna siis yhden Lapin hienoimmista lehdoista valloittaa sydämesi. Velhopolulla on luvassa upeita maisemia ja raikasotteista luontotietoa. Kalervo Uutun velhon runot tuovat polkuun oman, mytologisen tasonsa. Velhopolulla Lapin luonnonilmiöt ja uskomusten maailma kulkevat rinnakkain.

Pitkostettu ja porrastettu Velhopolku on helppokulkuinen. Polun varrella Varkaankurun yläpäässä on tulistelupaikka.

8. Kiirunankieppi, 15 km

Hieno retki upeissa tunturimaisemissa odottaa! Tunturipaljakoiden karaistuneen asukin, kiirunan, nimikkopolku perehdyttää sinut Ylläksen alueen geologiaan. Vaikka Keskisenlaen kiertävän Kiirunankiepin pahimmat kivikot on porrastettu ja pitkostettu, niin tunturiin kiikkuminen vaatii kohtuullista kuntoa. Tulistelupaikaksi sopii Varkaankurun laavu, joka sijaitsee hiukan sivussa polulta.

9. Seitakierros, 9 km

Entisaikaan käsitettä luonto ei ollut olemassa: ihminen ja luonto olivat niin yhtä, että luontoa ei mielletty omaksi, arkielämän ulkopuolella olevaksi kokonaisuudeksi. Seitakierros kertoo kulkijalleen pohjoisten kansojen luontosuhteesta ja maailmankuvasta.

Kellostapulin kiertävä Seitakierros on vaikeilta paikoiltaan pitkostettu tai porrastettu. Pikkuisen sivussa polulta löytyy taukopaikaksi passeli Varkaankurun laavu.

10. Saalistusjotos, 5 km

Elämä luonnossa on taistelua olemassaolosta. Luonnon päivällispöydässä Kuolema ei ole kuokkavieras vaan isäntä, joka tarjoaa aterian. Saalistusjotos kertoo kuuden "taisteluparin" kautta saaliiden ja saalistajien välisestä kamppailusta ja niistä konsteista, joita luomakunnalle on selviämistaistelua varten kehittynyt.

Helppokulkuisella polulla et tarvitse kumisaappaita. Jotoksella virinnyttä nälkääsi voit tyydyttää Kahvikeitaan laavulla.

11. Hillapolku, 6 km

Kesänkijärven ympäri kiertävällä luontopolulla nautitaan hulppeista maisemista ja tutustutaan Ylläksen kiehtovaan kasvimaailmaan. Hillapolun kiertäjää ei pääse jano yllättämään, siitä pitävät huolen reitin lähellä olevat lukuisat lähteet. Tasaisen ja helppokulkuisen hillapolun varrella on tulistelupaikka.

Ruska-aikaan voit nauttia lättykahveista ja muista herkuista maisemakahvila Kesängin Keitaassa.

Lisätietoja www.tunturioravat.fi; puh. 0400 420 467

12. Tähtipolku, 8 km

Kesänkitunturin tähtipolulla on lupa taivastella, sillä sen aiheet eivät ole maan päältä – on aika siirtää katse ylös! Taivaallisiin tarinoihin voit tutustua polulla, joka lähtee Kesänkijärven parkkipaikalta ja kulkee Pirunkurun, Kesänkitunturin ja Tahkokurun kautta Nilivaaraan.

Luontopolku on noin poronkuseman mittainen, ja sen varrella on kaksi laavua tulipaikkoineen. Reitin muutamat kosteikot on pitkostettu, joten kumisaappaita et tarvitse. Pirunkurun kivikkoinen nousu vaatii kulkijaltaan muutaman hikipisaran ja puhalluksen; väittävätpä jotkut, että kurussa voi nähdä tähtiä päivälläkin...

13. Saivonkierros, 3 km

Äkässaivon jylhiin maisemiin pääset vaivatta tutustumaan Saivonkierrosta tallustelemalla. Perillä sinua odottaa yksi Lapin mahtavimmista seitapahdoista ja kristallinkirkas lampi, Äkässaivo. Saamelaisen uskomuksen mukaan Saivoa asuttivat vainajat (saivo-kansa), joka eli onnellista elämää syvän järven pohjassa olevan reiän toisella puolella olevan “peilikuvajärven” rannoilla.

Saivonkierroksen opasteissa kerrotaan metsä- ja vesiluonnosta sekä polun varren historiallisista kohteista, kuten muinaissaamelaisesta seidasta sekä peräpohjalaiseen talonpoikaiskulttuuriin liittyvästä niittyladosta. Polun varrella on kotoisa kota.

14. Tulivuoripuisto, 1,5 km

Ammoisina aikoina Ylläksen tunturit olivat Alppien veroisia vuoria. Eikä siinä kaikki – Ylläksellä on ollut myös tulivuoria! Linkupalon kallioperä kertoo geologisia tarinoita näistä yli 2 miljardia vuotta sitten tapahtuneista tulivuorenpurkauksista. Maastossa on nähtävissä jopa tulivuoren purkausaukon paikka. Muinaista hehkuvan laavan aikaa on soma kuvitella polun lähtöpaikalla sijaitsevan kodan lämmössä.

15. Aakenuksen vaellusluontopolku, 17 km

Vanhoja metsiä, aapasoita ja avotunturia – tämä polku esittelee peräpohjalaista luontoa kauneimmillaan. Polun opasteet tutustuttavat sinut alueen eläimistöön, geologiaan ja kulttuurihistoriaan.

Aakenustunturin vaellusluontopolun osana on Ison Molosjängän poikki kulkeva Kihokkipolku, joka kertoo suokasvien elon ihmeellisyyksistä. Eväitä voit nauttia Moloslehdon Porokämpässä ja Niritsankuusikon taukopaikalla.

16. Joutsenpolku, 6 km

Totovaaran pysäköintialueelta lähtevä luontopolku esittelee alueen lintuja, nisäkkäitä, kaloja ja muuta mielenkiintoista. Polun varressa Lalvajärvellä on lintutorni, josta voit nähdä esimerkiksi lekuttelevia tuulihaukkoja, tukkasotkia, telkkiä, korkkimaisen kevyesti pyöriviä vesipääskyjä ja tietysti joutsenia. Siivekästä seuraa sinulla riittää, sillä joutsenpolulla on havaittu yli 80 lintulajia!

17. Ylläs–Pallas, 72 km (+Pallas–Hetta 55 km)

Jos päiväretket eivät riitä laskemaan lapinkuumettasi, niin lähde vaellukselle! Kauneinta Lappia näet kulkemalla Ylläkseltä merkittyä polkua läpi koko Pallas-Yllästunturin kansallispuiston. Kaikkiaan matkaa puiston pohjoislaidalle, Hettaan, kertyy lähes 130 kilometriä. Jos aikataulusi ei salli viikon vaellusta, reitiltä voi helposti valita sopivan mittaisen taipaleen.

Ylläs–Pallas vie sinut taigametsien kautta kerolta toiselle. Vaikka rauhallisen polun varrella on taukopaikoiksi sekä kotia että päivä- ja autiotupia, niin vaellukselle kannattaa ottaa teltta mukaan. Ja kunnon jalkineet, sillä erämaa ei ole nappaskenkiä varten!

Lisätietoja kaikista vaellusreiteistä: Luontokeskus Kellokas; www.luontoon.fi; kellokas@metsa.fi; puh. 0205 64 7039

18. Ylläs–Levi, 50 km

Tunturi-Lapin matkailukeskukset ovat kätevän vaellusmatkan päässä toisistaan. Ja mikä parasta, keskusten välisillä reiteillä riittää luontoa koettavaksi ja taukopaikkoja lokoilua varten. Ylläksen ja Levin välisen reitin kohokohtia ovat mm. Lainiotunturia reunustavat kurut lähdepuroineen, kirkasvetinen ja kalaisa Pyhäjärvi sekä komea Kätkätunturi. Reitti on helppokulkuinen. Halutessasi voit myös tavoitella taivaita, sillä reitiltä voi koukata huiputtamaan seitsemän tunturia.

19. Ylläs–Olos, 54 km

Ylläksellä riittää vaellusvaihtoehtoja. Jos veresi vetää kohti pohjoista, niin heitä rinkka pykälään ja ota jalat allesi! Alkumatkan tallustelet Ylläksen kauneimmissa tunturimaisemissa. Seuraavaksi reitti vie sinut Äkäsaivon rotkolaakson partaalle. Peurakaltiossa polku haarautuu; jätä Pallas seuraavaan kertaan ja käännä kenkäsi kohti Olosta.

Oloksen reitin seuraava etappi on kosken kuohuista voimansa ammentava Äkäsmylly, jonka myllykahvio on avoinna sesonkeina. Loppumatkan polku kulkee vaaraisessa metsämaastossa Juuvanrovan, Kuusikonmaan ja Pahtavaaran autiotupien kautta Oloksen matkailukeskukseen.

Nähtävyydet

Tunturi-Lapin moni-ilmeisessä luonnossa riittää käyntikohteita. Ajatellaan vaikka Ylläksen alueen tuntureita: niillä kaikilla on oma luonteensa. Yksi on yhteistä – katto on korkealla ja seinät horisontissa.

20. Väylä

Mahtava Tornion–Muonionjoki – paikallisessa kielessä Väylä – on Euroopan pisin vapaana virtaava joki. Väylän kirkkaan veden matka alkaa Yläperän tunturipuroista ja päättyy yli 500 kilometrin päähän Perämeren pohjukkaan. Matkalle mahtuu pauhaavia könkäitä, kohisevia koskia ja rauhaisia sorapohjaisia nivoja lohen kutea. Väylän yläjuoksu halkoo laajoja erämaita ja alajuoksu jokilaakson vanhaa kulttuurimaisemaa.

Väylä on pohjoisen elämän virta.

21. Teuravuoma

Kesäisessä tuulessa lainehtii saraikko ja raatteet kukkivat. Lämmin suo tuoksuu huumaavasti. Porotokka makoilee laajan suon keskellä olevassa saajossa märehtimässä mehevää murkinaansa. Linnut huutavat kulkijalle varoituksiaan. Huiman suurelle ja monimuotoiselle Teuravuomalle on helppo menettää sydämensä.

22. Niesakero, 409 mpy.

Luosun kylän eteläpuolisia maastoja hallitsee Niesakero. Kivisen keron laelta avautuvat maisemat ovat vaivan väärtit. Niesakeron maastot ovat puhutelleet myös entisaikain ihmisiä: keron lähistöltä on löydetty kaksi kelomäntyä, joihin on 1800-luvun alussa veistetty kolme ihmishahmoa.

23. Kiuaskero, 431 mpy.

Komeiden vanhojen metsien ympäröimä Kiuaskero on oiva päiväretkikohde. Keron jylhällä huipulla riittää kauniita kiviä katsottavaksi eikä maisemissakaan ole moittimista – ympärillä aukeaa metsäisten vaarojen mosaiikki, joka idässä kasvaa Ylläksestä alkavaksi ylvääksi tunturiketjuksi.

Kiuaskero on myös osa kulttuuriperintöämme. Tähtitieteilijä F. G. W. Struve selvitti 1800-luvun alkupuolella maapallon kokoa ja muotoa Jäämereltä Mustalle merelle ulottuvilla kolmiomittauksilla. Omassa rauhassaan sijaitseva Kiuaskero on yksi tämän UNESCOn maailmanperintöluetteloon hyväksytyn Struven ketjun mittauspisteistä.

24. Pakasaivo

Kuuluisa Lapin Helvetti, Pakasaivo, on mannerjäätikön sulamisvesien puhdistaman kallioperän murroslaaksoon syntynyt rotkojärvi. Pohjattomana pidetystä Pakasaivosta itseään peilaavat äkkijyrkät, jopa 70 metriä korkeat, pahtaseinät. Ei ihme, että syvää kunnioitusta herättävä Pakasaivo on vanha palvontapaikka.

Aikoinaan Saivon uskottiin olevan kaksipohjainen ja kalojen välillä katoavan pohjassa olevasta reiästä aliseen maailmaan. Huimaa on se, että uskomus on tavallaan totta, sillä Pakasaivo on kaksikerroksinen: 12,5 metrin syvyydessä vedessä on harppauskerros, jonka alapuolella saivon vesi on rikkivetypitoista ja hapetonta. Jopa 60 metriä syvässä Pakasaivossa riittää salaisuuksia selvitettäväksi.

Pakasaivoon pääset tutustumaan hyvin rakennettua reittiä myöten, joka samalla suojaa herkkää luontoa kulumiselta. Eväät voit nauttia mukavasti suuressa kodassa.

25. Kirkkopahta

Pakasaivolle vievän tien lähellä nköttää mäntykankaalla yksittäinen siirtolohkare, jonka koko on 6 x 7 metriä ja korkeus pari metriä. Kyseessä ei ole mikä tahansa jääkauden nakkaama kivenjärkäle vaan perinteinen palvospaikka: *Petäjiköstä kivi pohottaa kuin metsänasunto, eikä muuta kiveä ole koko kankaalla. Entisaikaan lappalaiset kokoontuivat Pakajärvelle kesäksi, asustelivat järven ja saivon rannoilla, pyysivät kalaa ja lypsivät porojaan, ja poroilla oli täällä hyvät jäkäläiset kankaat. Sanotaan, että Ruotsin lappalaisiakin asettui tänne. Ja Seitapahtaa sanotaan myös Kirkkopahaksi (Kirkkopahta), "kun se on ollut lappalaisilla niinkun joku kirkkopaikka."* (Samuli Paulaharju)

26. Kuerlinkat

Rauhallisesti virtaileva Kuerjoki villiintyy viimeisellä kilometrillään: joki kuohuu komean kurun pohjalla kohti Äkäsjokea. Vallaton vauhti huipentuu kahteen linkkaan, putoukseen, joista osaavimmat uskalikot saattavat tulva-aikaan syöksyä kajakeilla alas.

Liikennettä on myös vastavirtaan – meritaimenet mielivät yläjuoksun rauhallisille somerikoille kutemaan. Entisaikain kalamiehet pyysivät putouksista ylös yrittäviä taimenia nokkelasti: linkan alle laitettiin pajukontti, johon hypyssään epäonnistuneet kalat putosivat. Kuerlinkka on tänäkin päivänä nimensä mukainen (saameksi Kouderlinkka, taimenputous).

27. Kuertunturi, 446 mpy.

Äkäslompoloa idästä kehystävän Kuertunturin valloitus on yksinkertaista: korkeimmalle nousevan kaavatien päästä lähtee polku, jota puoli tuntia kipuamalla päädyt huipulle. Polun vartta reunustavat aihkit, lakkapäiset ikipetäjät.

Kun kerran ylämaissa olet, niin anna alamaiden odottaa ja astele kohti etelää. Kun aikasi maleksit kivi- ja mustikkamatoilla, päädyt viehättävälle rotkolle, jonka reunalla on soma istuksia lepuuttamassa jalkoja ja mieltä.

28. Yllästunturi, 719 mpy.

Yllästunturi on Länsi-Lapin maamerkki. Ympäröivää maastoa yli 500 metriä korkeammalta tunturilta näkyy reilusti yli sadan kilometrin päähän – kaikkiaan suuri osa Lapin pinta-alasta siis. Suhteellisen korkeuseron perusteella Ylläs on suomalainen suurtunturi.

Ylläksen voit valloittaa lännestä luonnonkivillä loikkimalla, pohjoisesta tietä tallustelemalla tai kaakosta mukavasti gondolihissillä.

Lisätietoja Ylläs1-Gondolista ja Ylläksen huipun palveluista: www.sportresortyllas.com; puh. 016 510 3500

29. Pallas–Yllästunturin kansallispuisto

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston maisemaa hallitsevat tunturit ja niitä ympäröivät luonnontilaiset metsät ja suot. Alueen puhdas ja kaunis luonto sekä vaihteleva maasto tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet retkeilyyn ja luonnossa liikkumiseen. Tunturien siluetti on lähes aina läsnä, ja reitit ohjaavat kulkijan puiston kauneimmille näköalapaikoille. Tunturiketjua on kaikkiaan kansallispuistossa lähes sata kilometriä. Kuvauksellisen kauniit Pallastunturit on valittu yhdeksi Suomen kansallismaisemista.

Pallas–Yllästunturin kansallispuisto on Suomen kolmanneksi suurin kansallispuisto. Luonnonmaantieteellisesti Pallas–Yllästunturin kansallispuisto sijaitsee Perä-Pohjolan, Metsä-Lapin ja Tunturi-Lapin rajamailla, ja se on elinympäristöiltään monimuotoinen ja mielenkiintoinen. Tuntureilla ja metsissä kohtaavat eteläiset ja pohjoiset lajit. Samoilla seuduilla vaihtui aikoinaan myös vanha peräpohjalainen maanviljelyskulttuuri pohjoiseksi poronhoitokulttuuriksi.

Kansallispuiston kävijöitä palvelee taukopaikkojen ja autiotupien laaja verkosto sekä ainutlaatuinen Metsähallituksen kolmen luontokeskuksen ketju (Äkäslompolo, Pallas ja Hetta). Ennen retkelle lähtöä kannattaa tutustua Kansallispuiston järjestyssääntöihin netissä tai luontokeskuksissa.

Lisätietoja kansallispuistosta: Luontokeskus Kellokas; www.luontoon.fi; kellokas@metsa.fi; puh. 0205 64 7039

30. Varkaankuru

Ylläkseltä alkunsa saava ja Kellostapulin kainalossa matkaansa jatkava Varkaankuru on satumaisen kaunis ja luonnoltaan huikean monipuolinen paikka. Varkaankurua seuraamalla voit omin silmin havaita korkeuden vaikutuksen kasvillisuuteen: kuru alkaa puurajan yläpuolelta ja laskeutuu vähitellen yhä järeämmiksi käyviin metsiin. Varkaankurun alueen lehdot ovat poikkeuksellisen reheviä kasvupaikkoja. Vanhoine puineen ja miehenmittaisine ruohoineen kuru vaikuttaa velhometsältä.

Lajistollisesti Varkaankuru on Lapin aatelia. Huomiota herättävimpiä kasvilajeja ovat miestä korkeammat väinönputket ja pohjansinivalvatit. Vilkkaana virtaavan Varkaanojan partaalta voit yhyttää koskikaran tai virtavästäräkin. Taigametsään tuo tunnelmaa sinipyrstön laulu. Ilma tuoksuu vienosti anikselta – harvinaista raidantuoksukääpää kasvaa siis lähistöllä. Varkaankuru onkin harvinaisten ja uhanalaisten kääpien paratiisi.

31. Keskinen laki, 615+ mpy.

Yllästunturin matalampi huippu, Keskinen laki, on alueen korkein luonnontilainen paikka. Helposti valloitettava Keskinen laki on oiva paikka tutustua tunturiluontoon: kivien kupeesta voit yhyttää kesyn kiirunan ja löytää aidon tunturikasvin, vaaleanpunakukkaisen sielikön. Huipun lisäksi käymisen arvoisia kohteita ovat Kellostapulinkurua kohti viettävät sokkeloiset uomastot ja tunturin etelärinteen jylhä kuru.

32. Kellostapuli, 503 mpy.

Pystypäinen Kellostapuli on Ylläksen ylväs pikkusisko. Topakka tunturitytär leikkii vaikeasti valloitettavaa: kolmesta suunnasta sen uumat ovat niin jyrkät ja louhikkoiset, että vain varmajalkaiset rohkelikot tohtivat tunturinhelmasta huipulle kavuta. Neiti Kellostapulilla on onneksi auvoisa aamuluonto; nousevan auringon säteille se tarjoaa helpon reitin hipiäänsä hyväilemään. Ota siis säteilevästä vinkistä vaarin: idästä, tunturiselännettä talsien, huiputat tunturineidon hymyhuulin.

24 h

Ylläksen taksit
(016) 106 422

tilataksit • farmarit • paari- ja pyörätuolikuljetukset
Käytössäsi 23 taksia.

Ennakkotilaukset: lentoasemat ja juna-asemat.

1968-2011

Mailan
PUTIIKKI • BOUTIQUE

Lahjatavarat ja käyttöesineet, neuleet, asusteet, hopea- ja kultakorut.
Luonnonmateriaaleista valmistetut laadukkaat käsityöt ovat uniikkikappaleita.
Lappilaista palvelua 43 vuotta, nyt jo toisessa sukupolvessa.

Tervetuloa ostoksille!

Äkäslompolon ”risteyksessä”
Tunturintie 6, puh. (016) 569 235

33. Kesänkijärvi

Kesänkitunturin ja Kellostapulin välisessä laaksossa sijaitseva Kesänkijärvi on ainutlaatuisen kaunis paikka. Kalaisaa järveä reunustavat aarnimetsät ja rehevät lähteiköt; kehystävät kauniin harmaat tunturiseinät. Tyynellä ilmalla veden peilikuvamaisema rikkoontuu siikaparven tuikkeihin ja saalistavan taimenen iskuun.

Paras keino tutustua Kesänkijärveen on lähteä vesiretkelle.

34. Kesänkitunturi, 535 mpy.

Kesänkijärven lähteestä pullo täyteen vettä. Polkua ylös ikipetäjien lomaan. Kilpikaarnaisia runkoja, kaatuneita keloja silmänkantamattomiin. Kuukkeleita lehahtelee. Palokärjen huuto. Ylös metsänrajaan; maapuulle taukoa istumaan. Pirunkurua ylös kapuamaan. Kiveltä kivelle.

Askel askel.
Askel.

Juomatauko. Henkeäsalpaavat maisemat. Kuru taittuu tunturiksi, kivet nummeksi. Vasemmalla matalampi huippu. Aikaa on – siis selännettä itään kohti tunturin korkeinta kohtaa. Nojailua huipun kivikasaan. Kaukana kiire. Hetki pysähtyy. Ohiliitävä korppi rikkoo lumouksen ja näyttää tietä Tahkokurun laavulle. Liekit tanssivat nuotiossa. Paluumatkalla askel on kevyt.

Retki Kesänkitunturiin on klassikko.

35. Nilivaaran poroaita

Kiinnostaako aito maisemakonttori? Sellaiseen voit tutustua Kesänkitunturin länsirinteellä sijaitsevalla Nilivaaran poroerotuspaikalla, joka on ollut käytössä jo 1800-luvun puolella. Aidan vanha osa on tehty perinteisesti käyttämättä nauloja tai pultteja. Erotuspaikalla kiertelemällä hahmotat erotusaidan osat: syöttöaidan, kaarteen, kirnun ja pienet konttorit, joihin kukin poronomistaja keräsi poronsa.

36. Lainiotunturi, 613 mpy.

Jos haluat päästä arjen yläpuolelle, Lainiotunturi on paikkasi. Kävele huipun ohi tunturin itäreunan nummikaistaleelle. Asetu aloillesi. Riisu arki pois. Pue yllesi pilvet; jalkoihisi erämaat. Kääriydy tunturipeitteeseen.

Lainiotunturin nähtävyydet eivät lopu huippuun ja itäsivun jyrkänteen upeaan maisemaan. Tunturin luoteissivulta löydät Lumikurun, joka on nimensä arvoisesti hyvä paikka esim. juhannushiihtoihin. Samalla kannattaa ihailla jääkauden jälkiä: kurun lähistöllä tunturinrinnettä vyöttää peräti toista sataa lieveuomaa.

37. Kukastunturi, 477 mpy.

Karilan riippusiltaa Äkäsjoen yli. Kolmen kilometrin loiva nousu mäntykangasta myöten. Jyrkkenevää rinnettä metsänrajaan ja paljakalle. A vot – huippu! Kukastunturi on yksi helpoimmista tuntureista valloittaa. Kiiku huipulle leppoisasti hikeä valuttamatta tai huhki ylös juosten. Valinta on sinun.

Perillä näköalat palkitsevat vaivan. Pohjoisessa katseen vie Pallakselle kerojen katkeamaton ketju; idässä, lähes käsin kosketeltavissa, on Lainiotunturi ja etelässä kohoaa Ylläs kauneimmillaan.

Poikkea paluumatkalla tunnelmallisessa Karilan Navettagalleriassa nauttimaan kahvion antimista ja matkaamaan lappilaisten uskomusten ja äänten maailmaan.

Lisätietoja: www.navettagalleria.fi;
puh. 0400 589 638

38. Pyhätunturi, 490 mpy.

Monilakinen Pyhätunturi on houkutteleva retkikohde yläilmoissa viihtyvälle – vaikka tunturi ei ole metreissä

korkea, niin sen laajalla paljakalla on tilaa hengittää. Pidä varasi: hulppeat maisemat ja helppokulkuinen tunturinummi viekoittelevat helposti kiertämään aiottua pitemmän lenkin!

39. Pyhäjärvi

Tuntureiden ja aarnimetsien kehystämä Pyhäjärvi on kappale kauneinta Lappia. Lähteinen järvi on syvä ja kirkas: näet jopa kymmenen metrin syvyyteen! Jos viihdyt raikkaassa vedessä, niin snorkkeli ei siis ole hullumpi varuste ottaa matkaan...

Pyhäjärvi ja sen vieressä oleva Kukasjärvi ovat aina olleet eränkävijäin suosiossa, mistä merkkeinä maastosta löytyy peurakuoppia ja vanha kalakenttä. Nykyään järvestä voi saada monenlaista kalaa: siimasi päässä teutaroiva kala saattaa olla nieriä, taimen, harjus tai siika. Järven rannalla on autiotupa sekä kaksi hyvin hoidettua taukopaikkaa.

40. Aakenustunturi, 565+ mpy.

Edessäsi tunturi taivasta tunnustelee. Jatka; voit pian pilveä koskettaa. Tunturin päällä kymmenen tuhatta askelta. Riisu reppu, tuuli kuivaa selän. Kotkanhuuto korviasi koskettaa. Ympärilläsi horisontti maata hyväilee. Allasi porotokka suolla laiduntaa. Sielussasi avara maailma hengittää.

Aakenustunturi on omaa luokkaansa.

41. Iso-Totovaara, 380 mpy.

Peninkulmaisen Aakenustunturin jatkeena oleva Iso-Totovaara on verraton maisemapaikka. Sen Haavepaloksi ristityltä laelta avautuu Aakenuksen kattilalaakso koko komeudessaan. Matkalla kannattaa koukata vaaran itäsivun erityisen upeiden ikimetsien kautta.

42. Linkukero, 466 mpy.

Äkäskeron itäinen pikkuveli, Linkukero, on passeli päiväretkikohde. Linkukerolle kannattaa patikoida Hotelli Äkäskeron läheltä lähtevää 10 kilometrin ympyrälenkkiä pitkin. Reitti nousee vähitellen tunnelmallisten ikimetsien läpi kauniille kerolle, jolta aukeaa hieno maisema itään, Neuvo-Pietarin laajaan suoerämaahan. Huipun lähellä on kaunis pieni lampi, Linkusilmä, jonka rannalla olevassa kodassa on mukava istua tulilla.

43. Äkässaivo – jylhä palvospaikka

Mutta tätäkin mahtavampi on Äkäsjoensaivo, Äkäsjoen juoksulla yläpuolella Äkäslompoloa. Se on semmoinen vesi, etteivät kaikki uskalla mennä sitä katsomaankaan, eivät heikkoveriset ainakaan; siinä on näet kauhistavat pahtaseinät. Toisella puolella on korkea Kirkkopahta, toisella puolella hirveä hammaspahta, ja ylpeiden kallioseinien välitse juoksee saivosta kapea väylä Äkäsjokeen. Niin kirkas on saivon vesi, että kalatkin näkyvät niin syvältä, ettei niitä ylettyisi iskemään, vaikka olisi kuinka pitkä arina. Saivon syvyyttä ei tiedä kukaan, eikä sitä uskalla ruveta mittaamaankaan. Äkäslompolon Heikki-vainaja kerran yritti mitata laskien nuoraa monta syltä, eikä tavannut pohjaa. Mutta silloin tuli haltija sanomaan Heikille: "Jos vielä toisen kerran tulet mittaamaan, niin tulet itse perässä."
(Samuli Paulaharju)

44. Äkäskero, 508 mpy.

Keskellä Ylläs–Pallas tunturiketjua kohoaa komea Äkäskero. Etelästä käsin leppoisimmin valloitettavissa olevan keron numminen laki on kapea mutta pitkä. Pohjoisuuden merkkinä paljakalla kasvaa mm. riekonmarjaa, ruskan hehkuvaa väriläiskää.

Katso huipun liepeillä olevia huvimajamaisia kuusiryhmiä kunnioituksella: vaikka niitä ei ole koolla pilattu niin ikää niillä piisaa. Ankarissa oloissa kuusi lisääntyy kasvuttomasti; niinpä kerolla kasvava kuusiklooni on monta sataa vuotta vanha. Todellinen yllätys paljastui Keski-Ruotsissa, jossa vastaavan kuusikloonin iäksi paljastui huikeat 9 550 vuotta!

45. Äkäsmylly

Äkäsjoen rauhallisen juoksun katkaisee heti alkuunsa monihaarainen putous, jonka alla on kalaisa suvanto. Kauniiseen Äkäslinkkaan on aikoinaan rakennettu vesimylly, jota lähikylien asukkaat käyttivät viljan jauhamiseen. Edelleen toimintakelpoisen myllyn lisäksi rakennuskantaan kuuluu myös paikalle siirretty riihi ja muita rakennuksia. Sesonkiaikoina kosken kohinasta nautitaan persoonallisen myllykahvion tarjoilujen äärellä.

Äkäslinkka on ikiaikainen pyynti- ja levähdyspaikka – paikalta on löydetty kivikautisen elämän merkkejä. Nykyään muinaisien nuotiosijojen vieressä on laavu ihmisen tuleen tuijottajan luonnon toteuttamista varten.

46. Äkäsjärvi

Yksi alueen suurimmista järvistä on kaunis Äkäsjärvi, jonka saaret ja pitkä vuonomainen pohjukka houkuttelevat vesiretkelle. Vaihtelevien maisemien lisäksi järven nähtävyyksiin kuuluu itärannalla oleva pieni seitakivi, joka muistuttaa ihmiskasvojen profiilia. Kiven viereen on kasattu moderni, alttarimainen rakenne, joka koostuu noin 25 cm läpimittaisesta laakakivestä ja sen ympärille asetelluista pikkukivistä. Seidan itäpuolella on useita lähes maatuneita peuranpyyntikuoppia.

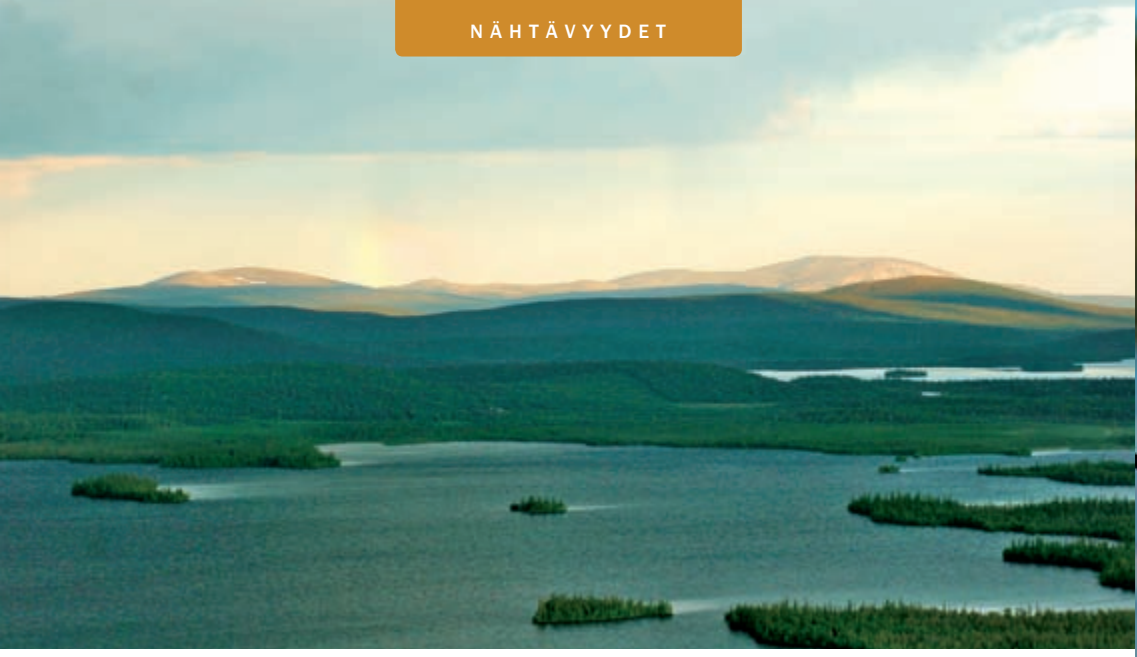

47. Jerisjärvi

Jos haluat tehdä retken kansallismaisemiin, suuntaa Jerisjärvelle. Keimiötunturia, Pallaksia ja järveä reunustavia vanhoja metsiä kelpaa katsella. Jerisjärven rannoilla on myös paljon menneiden aikojen henkeä huokuvia vanhoja rakennuksia.

48. Keimiöniemen kalapirtit

Kalaisa Jerisjärvi on houkutellut kalastajia kautta aikojen. Pirkkalaiset kalastajat rakensivat ensimmäiset kalapirttinsä Keimiöniemeen jo 1500-luvulla. Tänä päivänä paikalla on 17 pirttiä kala-aittoineen. Kuten hirsiin tehdyistä kaiverruksista voit nähdä, vanhimmat kalapirtit on tehty 1700-luvulla. Lapin näyttävin kalakenttä on näkemisen arvoinen. Yksityisomistuksessa olevat, lukitut kalapirtit ovat edelleen käytössä, joten hyvällä tuurilla voit osallistua elävään perinteeseen ostamalla tuoretta kalaa.

49. Abisko–Kebnekaise

Jos haluat tehdä retken suurtuntureille, niin Abiskon alue ei ole kuin neljän tunnin päässä. Matkalla näet Meänmaata mahtavine virtoineen ja viehättävine kylineen. Unohtamatta alueen keskusta, kaivoskaupunki Kiirunaa.

Perillä sinua odottavat loisteliaat tunturikukkaniityt ja myyräjahdissa partioivat tunturikihut – sekä Kölivuoristo mahtavimmillaan. Jylhyydestä huolimatta jopa Ruotsin korkeimman huipun, yli kahteen kilometriin kurkottavan Kebnekaisen, valloitus onnistuu ilman kiipeilyvarusteita. Varustaudu kuitenkin huolella, sillä suurtuntureilla olosuhteet voivat vaihtua äkisti.

50. Kautokeino

Vain kolmen tunnin matkan päässä Ylläkseltä sijaitseva Kautokeino on tundraa ja poroja, taidokkaita luu-, sarvi- ja poronnahkatöitä, värikkäitä lapinpukuja, joikua ja Juhlsin hopeapaja. Saamelaisten keskuspaikassa perinteet ja poronhoitokulttuuri elävät vahvasti nykyajan rinnalla.

51. Jäämeri ja Nordkapp

Golf-virran ansiosta Jäämeri kuhisee elämää: vuoroveden mukana rantautuvia kalaparvia, vaeltavia valaita, lintuvuorien kajavakaupunkeja ja kudulle nousevia lohia. Monen toiviomatkalistalle kuuluu vierailu Euroopan pohjoisella reunalla. Jäämerestä pystysuoraan nouseva Nordkapp onkin pohjoisen suosituin kesämatkakohde. Ylläkseltä Nordkapp on vain päivämatkan päässä ja Jäämerelle pääsee lähempänäkin.

52. Pajala

Tee kesäinen retki autolla tai pyöräillen Pajalaan. Tutustu ja kaffittele Laestadiuksen museossa ja Köngäsen vanhan ruukin alueella. Heinäkuussa on Norrbottenin kuuluisimmat Pajalan markkinat.
Lisätietoa: Ylläksen Matkailuinfo 040 550 2424

Kesätekemistä kerrakseen!

Tule nauttimaan Ylläksen upeista kesämaisemista patikoiden, vesillä liikkuen tai ihan vain luontoa ihmetellen. Ruskalla illanviettoon kutsuu legendaarinen Pirtukirkko. Meillä majoitut mukavasti seitsemän tunturin syleilyssä, Äkäslompolon palveluiden äärellä – laadukas lomahuoneisto on oiva vaihtoehto mökille!

Keveät kesähinnat aamiaisella alk.

79,-

vrk / 2 hh

Muista Lapin Kesäkierrospassi: joka viides yö maksutta Lapland Hotelsin kohteissa!

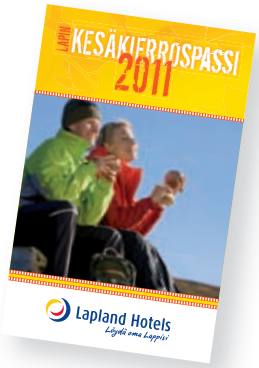

Äkäshotelli
Lapland Hotels

Puh. (016) 553 000
akashotel@laplandhotels.com

Ylläskaltio
Lapland Hotels

Puh. (016) 552 000
yllaskaltio@laplandhotels.com

Osta lomasi online: Laplandhotels.com

YLLÄS · SAARISELKÄ · LEVI · OLOS · ROVANIEMI · PALLAS · KILPISJÄRVI · HETTA • LUOSTO

Kulttuuri-kirjoa

Muinaisia tulisijoja, peura- ja tervahautoja, niittypirttejä – ihmisen oleilusta Ylläksen maastoissa on todisteita jääkauden jälkeisistä ajoista lähtien. Rikas historia näkyy edelleen alueen monipuolisessa kulttuurielämässä.

53. Muinaisjäännöksiä

Vetäytyvää jään reunaa seurailevat metsästäjäkalastajat liikkuivat Ylläksen maastoissa jo 8 000 vuotta sitten. Myöhempinä vuosituhansina kalaisat vedet ja villipeurojen kulkua ohjailevat maastonmuodot houkuttelivat metsäsaamelaisia pystyttämään kotansa Ylläksen ympäristöön. Muinaisesta peuranpyynnistä kertovat monet alueen paikannimet, kuten Hangaskuru.

Entisaika elää myös maastossa – Ylläksen alueelta on löydetty lukuisia muinaisjäännöksiä. Kivikautisia asuinpaikkoja on kartoitettu Äkäslompolon ja Kesänkijärven alueelta. Myöhempien aikojen asutuksesta kertovia liesisijoja on löydetty Äkäslompolon lisäksi mm. Tiuramatalasta ja Aakenusjoen varresta. Peuranpyynnistä kertovia peurakuoppia on edelleen havaittavissa esim. Kesänkijoen, Äkäsjärven itäpuolen ja Pyhäjärven maastoissa.

54. Seidat

Seita on pyhitetty palvontapaikka, lenkki ihmisen ja jumalaisen luonnon välillä. Saamelaiset palvoivat seitoina huomiota herättäviä luonnonmuodostumia, kuten isoja, merkillisen näköisiä kiviä. Tällaiset seidat olivat laajasti tunnettuja ja niitä käytiin palvomassa matkojenkin takaa. Ylläksen alueen tunnetuimpia palvontapaikkoja ovat Pakasaivo ja Äkässaivo.

”Ja sillä tavoin ovat entisaikain ihmisetkin palvelleet, että ovat tehneet lupauksen lähtiessään pyyntiin. Joku seita tyytyi siihen, että sai sarvet, ja joku toinen vaati kaikki luut, ja niin tyystin, ettei jää pienintäkään luunsirua. Kalaseita ei vaatinut muuta kuin puolet rasvasta, sitä vastaan se ajoi nuottaan kaloja niin paljon kuin ehdittiin korjata.” (Johan Turi)

55. Kalakentät

Kalastus oli ennen elämän ehto. Veden viljaan saattoi turvata silloinkin, kun metsäonni petti tai halla tuhosi sadon. Kalastuksen merkityksestä kertovat esim. Kukasjärven ja Keimiöniemen vanhat kalakentät. Keimiöniemen pirtit kalakenttineen muodostavat ainutlaatuisen kokonaisuuden.

56. Poronhoito

Metsäsaamelaisten aikakaudella ennen 1600-lukua peura oli tärkein riistaeläin. Peurasta kesytettyjä poroja käytettiin kanto- ja vetojuhtina sekä houkutuseläiminä peuranpyynnissä. Seuraavien vuosisatojen aikana peuranpyynnistä siirryttiin vähitellen poronhoitoon.

Ylläksen alueella on useita vanhoja poroerotuspaikkoja, joista osaa käytetään edelleen silloin tällöin. Kesän-

kitunturin kupeessa, kesäreitin varressa oleva Nilivaaran aita on hieno paikka aistia entisaikain tunnelmaa. Hangasmaan erotuspaikalla on laajan aitajärjestelmän lisäksi rakennuksia eri aikakausilta. Aakenuksen porokämppä ja sen vieressä oleva vasaleikkokaarre ovat maisemallisesti ainutlaatuisen kaunis kokonaisuus.

57. Koe kesämerkitys

Kesä-heinäkuun vaihde on porokalenterissa töisevien juhlapäivien aikaa: vasamerkintäerotukset ovat poronomistajille vuoden tärkeimpiä tapahtumia. Kesäerotuksessa vasat saavat omistajasta kertovan korvamerkin. Lähde retkelle Lalvavuoman erotuspaikalle nauttimaan yöttömästä yöstä ja kesämerkityksen ainutlaatuisesta tunnelmasta. Tulet huomaamaan, että poro on sosiaalinen ja äänekäs eläin...

Lisätietoja: info@yllas.fi; puh. 040 550 2424

58. Niittykulttuuri

Entisaikaan luonnonniityt olivat arvossaan: karjan talviheinät haettiin rannoilta ja soilta. Vielä 1900-luvulla peräpohjalaiset isännät saattoivat vaihtaa järeää metsää heinäisiin suoniittyihin, joiden rahallinen arvo on nykypäivänä mitätön. Nykyaikainen maa- ja karjatalous sekä yhteiskunnan muuttuminen lopettivat niittykulttuuriperinteen 1960-luvulle tultaessa.

Silmät auki: vuosisataisen perinteen jäljet näkyvät edelleen Ylläksen niityillä. Lähes jokaisella saraisella jänkällä voit nähdä pystyssä muutamia heinäseipäitä. Parhailla paikoilla niittokansasta muistuttavat rapistuvat niittypirtit ja ladot sekä kuusen suojaan unohtuneet viikatteet. Kunnostettuja, hienoja niittykulttuurirakennuksia löydät esim. Teuravuomalta, Kutujärveltä, Hangaskurulta ja Kotamajalta. Entisaikain elosta kiinnostuneiden kannattaa vierailla myös Pajalan heinäkulttuurimuseossa.

59. Tervahaudat

Terva oli Suomen tärkein vientituote 1600–1800-luvuilla. Tervakaupan keskus oli Oulu, jonne Kolarin terva kuljetettiin vesiä myöten. Tervaa poltettiin yleisesti myös kotitarpeiksi; sitä tarvittiin mm. veneisiin, työkaluihin ja haavojen hoitoon. Niinpä: *"Kolari ei olisi nimensä arvoinen, ellei siellä olisi ollut tervakolareita joka kylässä ja juurakkohauta höyrynnyt jokaisella kankaalla."* (Samuli Paulaharju)

Noista savuntuoksuisista ajoista kertovia kohteita ovat esim. Kesänkijärven itäpään ja Ruonaojan tervahaudat sekä Kukas- ja Lainiotuntureiden välissä sijaitsevan Multakodan (tervakämppä) rauniot. Tietomme alueen rikkaan tervakulttuurin yksityiskohdista ovat vajavaiset: esim. Ylläksen alueen vesistöjen varsien hiekkamailla on taatusti runsaasti tervahautoja odottamassa löytäjäänsä.

60. Savottakulttuuri

Kirveen koskematonta kairaa ei Lapista juuri löydy. Kaukaisillakin kairoilla ovat eränkävijät kaataneet asentopuita ja kylien lähistöltä isännät hakeneet tarvepuita. Toisen mittakaavan hakkuut saivat 1920-luvulta eteenpäin, jolloin Ylläksen kiveliössä alkoivat jätkien sahat soida ja kirveet kaikua. Alkoi savotta-aika: talvet kaadettiin honkia ja vedettiin ne hevosilla jokivarsiin; kevättulvilla uitettiin tukit pieniä jokia myöten Väylään ja aina merelle asti. Luppoaikoina lätkittiin rahasta korttia kämpillä tai Kuerlinkkan niskalla.

Savottakulttuuri on osa Ylläksen alueen elävää ja näkyvää perinnettä, jota esitellään Kellokkaan savottamuseossa. Vanhimmista savotoista muistuttavat metsissä maatuvat kämppäkartanoiden pohjat ja lahonneet kannot. Uudemmista savotoista kertovat mm. jokien varsilla siellä täällä yhä havaittavissa olevat uittorakenteet sekä Aakenuspirtin, Peurakaltion, Totovaaran ja Valkeajoen savottakämpät, jotka ovat nykyään matkailukäytössä.

61. Lapin sota

Toisen maailmansodan loppuvaiheessa käytiin Suomen ja Saksan välillä ns. Lapin sota, joka jätti valtavat arvet Lapin maisemaan. Kaikki suuremmat taajamat poltettiin, minkä vuoksi vanhoja rakennuksia on Lapissa vähän. Sota kosketti kaikkia, sillä siviilit evakuoitiin Ruotsiin.

Syrjäiset ja pienet Ylläsjärven sekä Äkäslompolon kylät säästyivät sodan tuhoilta, minkä vuoksi perinteiset kylämaisemat ovat Ylläksellä edelleen hahmotettavissa. Lapin sodasta kiinnostuneiden kannattaa vierailla Enontekiöllä, Kilpisjärventien varressa sijaitsevan Järämän linnoitusalueen museossa.

62. Ylläsjärvi

Ylläksen kylästsaruksista eteläisempi, Ylläsjärvi, on vanha ja perinteinen kolarilainen järvikylä. Ylläsjärven ensimmäinen tila perustettiin vuonna 1771. Kalaisa järvi ja otollinen sijainti Yllästunturin eteläpuolella pitivät pienen kylän elävänä halki vaihtelevien vuosisatojen. 1900-luvun lopussa kylä aloitti kasvunsa merkittäväksi matkailukeskukseksi.

Tänä päivänä Ylläsjärvi on 200 asukkaan moderni kylä, joka tunnustaa juurensa: vanha, valtakunnallisesti arvokas, perinnemaisema rakennuksineen on edelleen avoin ja ehjä.

63. Äkäslompolo

Kalaisa lompolo ja hyvät riistamaat houkuttivat ihmisiä Ylläksen kylistä pohjoisemman, Äkäslompolon, ympäristöön jo kivikaudella. Maanviljelys kylässä käynnistyi vasta 1700-luvun lopulla ensimmäisten suomalaisten uudisasukkaiden myötä. Ensimmäiset matkailijat saapuivat tuolloin tiettömään kylään 1930-luvulla. Seuraavina vuosikymmeninä matkailusta kasvoi vähitellen seitsemän tunturin kylän tärkein elinkeino. Tänä päivänä 400 asukkaan elävä kylä henkii perinteitä ja sykkii uuden vuosituhannen rytmissä.

64. Musiikkitunturi Ylläs

Ylläs on tunnettu musiikkitapahtumistaan, joita järjestetään sekä kesällä että talvella. Kesällä painopiste on tanssimusiikissa, jota kuullaan etenkin perinteisessä Ylläs Soikoon! -tapahtumassa. Erilaisia konsertteja järjestetään hienoissa paikoissa, kuten Ihmisen ringissä, Pyhän Laurin Kappelissa ja Kurtakon Rantalavalla. Lisäksi Ylläksen alueen ravintoloissa esiintyy säännöllisesti maamme eturivin artisteja.

Eikä siinä kaikki, kauneimmin Ylläksellä soivat sielunkielet.

65. Luontokeskus Kellokas

Luontokeskus Kellokas tutustuttaa sinut Perä-Pohjolan luontoon sekä Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon ja sen monipuolisiin retkeilymahdollisuuksiin. Kellokkaasta löytyvät myös Ylläs Cafe Milli, Konditoria-Leipomo Suklaaruusu, Galleria Kellokas, Ylläksen Matkailuyhdistys ry ja Kolarin kunnan matkailuneuvonta. Täältä saat tietoa myös Ruotsin puolen Pajalan palveluista. Luontokeskuksen uudet näyttelyt kertovat tarinan Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kupeilla olevista kylistä, tuntureilta alkunsa saavista virroista, Väylän eli Tornion-Muonionjoen luonnosta ja kulttuurista sekä Väylästä, elämänvirrasta, jonka ympärille ihmisen elämä on vahvasti rakentunut.

Lisätietoja: Luontokeskus Kellokas; www.luontoon.fi; kellokas@metsa.fi; puh. 0205 64 7039

66. Galleria Kellokas

Kellokkaan tiloissa on mahdollisuus nauttia korkeatasoisesta, lappilaisesta nykytaiteesta. Lapin taidetoimikunta ja Lapin taiteilijaseura vastaavat siitä, että Galleria Kellokkaassa on esillä neljä puhuttelevaa näyttelyä vuodessa. Kellokkaasta löytyy toinenkin vaihtuvien näyttelyjen tila, monipuolisesti pohjoista luontoa ja kulttuuria esittelevä Meän Galleria.

Lisätietoja: www.artslap.fi; www.luontoon.fi

67. Taideateljee Liekki

Pukeudu lapinväreihin. Sisusta lapinlumolla. Taideateljee Liekistä Äkäslompolosta löydät Anne Laitisen upeita käsinmaalattuja tekstiileitä Lapin luonnosta. Taiteellisia tuotteita on joka lähtöön: seinävaatteita, verhoja, liinoja, tauluja, veistoksia yms.

Tule ja toivo!

Lisätietoja: www.taideateljeeliekki.net; puh. 040 574 7263

68. Särestöniemi-museo

Taidemaalari Reidar Särestöniemen synnyin- ja kotimuseo. Särestöniemi on valtakunnallisesti huomattava vierailukohde. Tutustuminen Reidarin kotitilaan ja ateljeeheen antaa lämpimiä ajatuksia aidosta elämästä ja taiteesta mukaasi. Myös lemmikit ovat tervetulleita.

www.sarestoniemenmuseo.fi; puh: 016 654 480; Särestöntie 880, 99110 Kaukonen

69. Vietä häät

Onko sydämesi tehnyt valintansa, ja tunne on vieläpä molemminpuolinen? Miten olisi ikimuistoiset häät tuntureiden kupeessa, keskiyönauringon tai ruskan loisteessa? Ylläksellä on tarjolla kaikki, mitä häihin tarvitaan tunnelmallisesta kappelista notkuviin pitopöytiin. Ei ihme, että Ylläksen suosio hääjuhlapaikkana kasvaa tasaiseen tahtiin. Ylläksellä puusydämetkin kuiskivat rakkauden kielellä.

70. Lähde Kulttuurikierrokselle

Haluatko nähdä peurakuoppia, tervahautoja, vanhojen kotasijojen liesiä ja savottakulttuurin jäänteitä? Lähde asiantuntevan oppaan kanssa leppoisalle päiväretkelle tutustumaan Ylläksen kiinnostavaan ja rikkaaseen kulttuurihistoriaan.

Lisätietoja: keijo.taskinen@arcticidea.net; puh. 0400 664 779

Luonnon tarkkailua

Asetu, katso ja kuuntele – pohjoinen kesäluonto kuhisee elämää. Mitä hitaammin liikut, sitä enemmän näet ja opit Lapin lajistosta sekä muuttuvista olosuhteista.

71. Kuule hiljaisuus

Hiljaisuus on katoava luonnonvara, jonka arvostus on kasvussa meillä ja maailmalla. Vaikkapa Pariisissa ja Lontoossa voi ostaa hetken äänettömyyttä äänieristetyssä huoneessa. Ylläksen reseptejä luonnonäänien pariin: Mene lähteen partaalle; kuule veden solina ja pulputus. Kapua tunturiin; kuule tuulen humina. Suunnista suolle; kuule lintujen äänet.

Ole. Kuule hiljaisuus.

72. Harrasta kasveja

Kasvit ovat elämän ehto – ilman kasvien yhteyttämiskykyä ei maapallolla olisi kuin joitakin alkeellisia eläimiä. Tarkemmin tutkittaessa kasvien maailma paljastuu melko raadolliseksi: kasvit käyvät kemiallista sotaa, kiduttavat, huijaavat, tekevät yötöitä... Tässä vain muutamia syitä perehtyä kasvien ainutlaatuisiin ominaisuuksiin!

Ylläksen alueen kookkaimmat kasvit löydät rehevistä kuruista ja lähteisten ojien varsilta. Miestä pitemmät väinönputket, pohjansinivalvatit ja kotkansiivet herättävät ihastusta ja mahtavat korpikuuset kunnioitusta. Lähteenreunalta sinua tuijottaa viehkosti piskuinen lapinlinnunsilmä.

Alueen tunturit ovat karuja. Kivien lomassa sinnittelee vain muutamia lajeja, kuten tunturivihvilöitä. Tunturinummilla kasvaa esim. kaarnikkaa, liekoja ja riekonmarjoja. Lähteisiltä soilta löytyy kukkaloistoa: rahkasammalien hehkua täydentävät kauniit kämmekät ja jopa harvinainen lettorikko.

73. Keskiyö kotimaastoissa

Yökasviretkelle ei tarvitse lähteä kauas, sillä keskiyön aurinko taikoo tututkin kasvit uusiksi. Etsi aurinkoinen paikka. Pistä pötkölleen. Katso kasveja vastavaloon. Näe uudet värit ja muodot. Tutki. Löydä.

74. Harrasta lintuja

Linnut ovat helppo harrastus. Nähdäksesi lintuja sinun ei tarvitse välttämättä mennä yhtään mihinkään: voit tarkkailla kahvikupin äärestä pihassa touhuavaa kirjosieppoa ja kesyä lapintiaista. Tarvitset vain uteliaan mielen, kiikarit ja lintukirjan, niin olet valmis aloittamaan tutkimusmatkan lintujen maailmaan.

Ylläksen alue on oiva paikka linturetkeillä, sillä alueen linnusto on monipuolinen sekoitus eteläisiä ja pohjoisia lajeja. Kaikkiaan alueelta on pesimäaikaan tavattu yli 130 lintulajia. Kolme lajia tunnistamalla hallitset valtaosan Ylläksen linnustosta: pajulintuja, järri-

peippoja ja leppälintuja on nimittäin noin 60 % alueen linnuista! Linnuston kannalta erityisen merkittäviä ovat alueen laajat vanhat metsät. Niiden suojassa elää lukuisia vanhan metsän lajeja, kuten maakotkia, metsoja, tervapääskyjä, pohjantikkoja, kuukkeleita, lapintiaisia ja taviokuurnia.

Ylläksellä on kaksi hienoa lintutornia: Ylläslompolon ja Äkäslompolon torneista voit lintujen lisäksi ihailla tunturimaisemia. Lisäksi lähialueella, kuten Teuravuomalla, Lalvajärvellä ja Kallossa, on useita lintu- ja luontotorneja.

75. Treffaa kädestä syöjä

Utelias kuukkeli on retkeilijän touhukas seuralainen. Saamelaisten onnenlintu löytää sinut helpoiten esim. Kahvikeitaan, Kesänkijärven, Hangaskurun tai Varkaankurun laavuilta. Tee tulet. Olostu. Yhtäkkiä kuukkeliperhe lehahtaa paikalle rupatellen mukavia. Ota leipää tai pullaa kämmenelle ja ojenna kätesi. Tunne höyhenenkevyt yhteys.

76. Harrasta nisäkkäitä

Ihmiseen verrattuna osa nisäkkäistä on tosi akrobaatteja; voimakkaita, ketteriä ja notkeita. Lisäksi niillä on ihmiseltä puuttuvia kykyjä, kuten tarkka kuono, terävät kynnet ja tasapainottava häntä. Yksikään eläin ei kuitenkaan ole täydellinen; kärsivällinen ja ovela ihminen löytää kyllä konstit nisäkkäiden tarkkailuun.

Jos haluat nähdä suuria nisäkkäitä, ota kiikarit (ja kaukoputki jos mahdollista!) ja mene tunturiin. Parhaita eläintentarkkailutuntureita ovat Lainio, Aakenus ja Linkukero. Hiukan onnea ja kärsivällisyyttä, niin näet ojan varressa laiduntavan hirven. Huipputuurilla voi silmiisi osua omiaan touhuava karhu. Kannattaa katsella myös taivaalle, sillä alue on kotkan valtakuntaa.

Vinkki nisäkkäiden lähitarkkailuun: liiku maastossa rauhallisesti ja vastatuuleen! Eläimet ovat myös uteliaita: kun pysyt paikallasi, niin myyräjahdissa touhuava kärppä tai lumikko voi tulla katselemaan sinua vierestä.

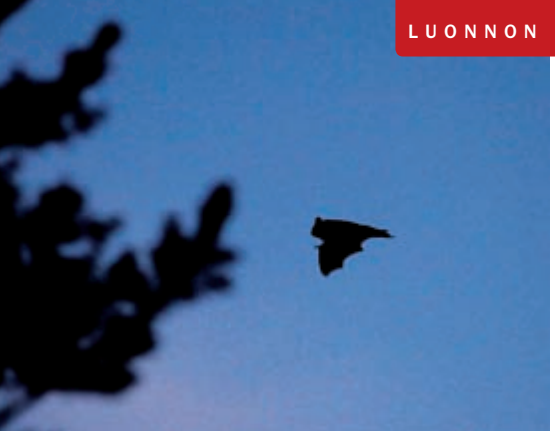

77. Bongaa lepakko

Lentäviä nisäkkäitä Ylläksellä? Kyllä, pohjanlepakoita liihottelee jopa täällä Pohjan perillä. Muista siis katsoa myös yläviistoon, kun yökylillä kuljet... Pohjoisen lepakoista ei paljoa tiedetä, joten ilmoita ihmeessä havaintosi: **keijo.taskinen@arcticidea.net; puh. 0400 664 779**

78. Luontokeskus Kellokas

Kellokkaan luontokeskus antaa syvällistä tietoa Pallas-Yllästunturin kansallispuiston alueen luonnosta ja kulttuurista. Koko perhe voi oppia aina jotain uutta ja kivaa tekemällä yhdessä esimerkiksi Meän elämää näyttelyn luontotehtäviä. Uteliain löytää heti karhunpesän ja tutkii ovatko karhut lähtenee pesästään... Voit löytää myös ketun saalistamassa myyrää vai oliko se hiirtä? Se selviää tutustumalla näyttelyyn, jossa on yli 30 eläinlajia nähtävillä. Lohenpoikaset eli smoltit melskaavat väylässä holtittomasti ja Äkäslompolon lapset ovat piirtäneet kymmenittäin eläimiä aina ahmasta pikkuruiseen kyykäärmeeseen.

Voit yrittää myös puhua murtheela, jossa h pannaan oikeaan paikkaan. Yli sata mielenkiintoista tarinaa odottaa sinua ja Lea Kaulasen nukkeinstallaatiot suorastaan odottavat sinua keksimään ihan oman jatkotarinan niille.

Lisätietoja: www.luontoon.fi, kellokas@metsa.fi, puh. 0205 64 7039

79. Harrasta ötököitä

Selkärangattomat ovat kiehtova harrastus: ötköiden maailma on täynnä mitä hurjimpia petoja ja erikoisia sopeumia. Ötköiden suorituskyvyssä riittää ällisteltävää: esim. osa kirpuista kykenee hyppäämään 220 kertaa oman pituutensa, mikä ihmismitoin tarkoittaisi 400 metrin loikkaa!

Ylläksen selkärangatonparatiiseja ovat alueen vanhat metsät. Missä esim. on kuollutta puuta, siellä on runsaasti erilaisia kääpiä ja niillä eläviä, usein pitkälle erikoistuneita kovakuoriaisia.

80. Elämäni muurahaisena

Metsien tärkeimpien petojen, muurahaisten, tarkkailu on kiehtovaa puuhaa. Asetu muurahaisten polun viereen ja ota oppia viestinnästä ja tiimityöstä! Luupin tai suurennuslasin avulla aukaiset toisen todellisuuden – kuopaise metsämaata ja zoomaa itsesi maaperäötköiden maailmaan.

81. Hillavakoilua

Lapinkimalainen on pohjoisen marjojen tärkein pölyttäjä. Mene joenvarsiniitylle ja tarkkaile ympäristöä. Ei aikaakaan, kun huomaat pullean pöristäjän viilettävän kukasta kukkaan. Hillan satoennusteesta saat vihiä menemällä hillasuolle parhaaseen kukinta-aikaan: ison pölyttäjän vierailua seuraa iso marja. Jos siis paikalla pörrää kimalaisia, kannattaa paikalle tulla heinäkuun lopulla sankkon kanssa...

82. Tutki geologiaa

Ylläksen seutu on 2 miljardia vuotta vanhaa prekambrista kallioperää. Aikoinaan Ylläksellä kohosi mahtavia vuoria, jotka ajan hammas kulutti nykyisiksi tuntureiksi. Nykymuotonsa maisema sai jääkausien puristuksessa.

Jääkauden jäljet ovat ihailemisen arvoisia. Muutamia retkivinkkejä:

1. Komeimmat jäätikkötunneleiden pohjalla syntyneet harjut löydät Kukas- ja Pyhäjärvien välistä.
2. Alueen hienoin satulakuru on Vaulokuru, joka sijaitsee Aakenuksella Pallilaen ja Moloslaen välissä.
3. Helpoin paikka ihailla komeita lieveuomia on Ylläksen pohjoisrinteellä, jossa Maisematie kulkee uomaston läpi. Lainiotunturin laaja lieveuomasto on vertaansa vailla!
4. Mielikuvitusta kutkuttavat Kiuaskeron toorit ovat näkemisen arvoiset. Toorit ovat tuulen, sateen ja pakkasen muovaamia lohkare- ja kalliomuodostumia, joiden ympäriltä rapautunut kallio on kulunut pois.
5. Vieraile Linkupalon tulivuoripuistossa ja kierrä Kiirunankieppi.

83. Tee oodi kevätkesälle

Ylläs on täynnä tarinoita, jotka inspiroivat toteuttamaan itseään. Kuuntele, laula, piirrä, kirjoita – ja ennen kaikkea elä taiteesi todeksi.

84. Aurinkoa palvomaan

Tee retki keskiyön aurinkoa ihailemaan. Kauneimmillaan päivänkehrän maaginen yövalo on tunturissa. Ota siis eväät mukaan ja kiiku vaikka Keskiselle laelle keskiyön tunteja viettämään. Taivaallista säteilyä yöttömän yön aikaan Ylläksellä riittää, sillä auringonpaistetunteja voi kertyä kuukaudessa reilusti yli 400 – eli enemmän kuin Etelä-Suomessa!

85. Kuvaa ruska

Syksyllä luonto on keltaisen ja punaisen sävyjä; kokonaisuuksia ja yksityiskohtia, joista jokainen voi taltioida omansa. Ylläksen ruska on parhaimmillaan joka vuosi melko tarkkaan samaan aikaan, syyskuun toisella viikolla. Ota kamera mukaan ja kuvaa luontoa läheltä. Etsi uusia näkökulmia. Ikuista riekonmarja vastavalossa: mikä karmiininpunainen väri, mikä läpivalaistu elämänverkosto. Kuvaa yksinäinen, oranssi mustikanlehti jäkäläisellä kivellä: kuin aurinko avaruudessa. Isot asiat asuvat pienten sisällä.

86. Bongaa revontulet

Yöllä syksyn värit siirtyvät taivaalle: auringon lähettämän hiukkassuihkun törmätessä maan ilmakehään syntyy tanssivia verhoja, mystisiä revontulia. Syyskuun puolenvälin jälkeen revontulien näkemiseen on erinomaiset mahdollisuudet. Valitse kirkas yö ja mene vaikka Hangaskurun laavulle revontuliväijyyn. Tähtitaivas ja nuotio takaavat retken onnistumisen; revontulikruunu tekee yöstä kuninkaallisen.

Luonnon antimia

Punalihaisia kaloja, meheviä versoja, makeita marjoja, aromikkaita sieniä – Ylläksen luonto on tulvillaan herkkuja! Vatsaansa seuraavan retkeilijän kannattaa perehtyä luonnon monipuolisiin antimiin.

87. Kuningaskala

Tornion–Muonionjoki eli Väylä on monen kalastajan toiviomatkakohde. Toivelistan kärkikala on selvä: lohi. Ja melkoisia vonkaleita siiman päässä voikin hyppiä, sillä Itämeren lohi on pitkäikäinen kala, joka kykenee kutemaan useamman kerran elämänsä aikana.

Sanonta ”lohta kannattaa pyytää, vaikka sitä ei saisikaan” herää henkiin Väylällä: erämainen ympäristö, luonnonrauha, upeat ottipaikat ja kirkkaana kiitävä vesi takaavat onnistuneen kalaretken jopa ilman saalista. Mutta kun se ensimmäinen 15-kiloinen iskee vaappuusi, niin...

Väylällä riittää helposti saavutettavia ja hyviä lohipaikkoja (Lappea, Aarea...). Lohensoudussa on niksinsä, joista pääset parhaiten selville lähtemällä kalaan oppaan kanssa. Veneitä vuokraa ja opastettuja retkiä järjestävät esim. Lappean Loma.

Lisätietoja ja kalastuslupia: www.lappeanloma.fi; puh. 016 563 155 ja 0400 397 484

88. Tavoitteena taimen

Taimenista löytyy tuttuja piirteitä – osa täplikkäistä jalokaloista viihtyy kotikonnuillaan ja osassa virtaa kulkurinverta. Niinpä latvapurolla syntyvästä sisarusparvesta osa ei hylkää kotipuroaan koskaan, osa taasen vaeltaa mereen asti palatakseen aikanaan meritaimenvonkaleena kotivesiinsä kutemaan.

Äkäsjoki on tärkeä meritaimenen kutujoki. Jos siis haluat saada sen suuren, niin kiiltäviä nousukaloja tavoitat parhaiten Äkäsjoen montuista. Musta- ja punatäpläistä tammukkaa pyydetään vesistöjen latvaojilta. Muista

vapauttaa jokien koskista saamasi pienet taimenet, sillä ne eivät ole tammukoita vaan alamittaisia taimenia.

Taimen on petokala, joka voi napata lippaan, lusikkaan tai vaappuun. Kelluvan vaapun saat joella usein uitettua hyviin ottipaikkoihin. Jos kalastat perholla, niin perhorasiaan kannattaa varata ainakin erilaisia kalanpoika- ja vesiperhosjäljitelmiä.

Kalastusluvat saat Ylläksen Matkailuinfosta, joka sijaitsee Luontokeskus Kellokkaassa.

Lisätietoja: info@yllas.fi; puh. 040 550 2424

89. Tavallinen Harri

Harjus eli harri on Ylläksen vapakalastajan arkista pöytäseuraa – ja herkullista onkin! Purjemaisesta selkäevästä helposti tunnistettava lohikala on hyvää niin loimutettuna, savustettuna, keitettynä kuin graavisuolattuna. Pienisuinen harjus syö pääasiassa pohjaeläimiä. Kesällä harjukset napsivat mielellään veden pinnalla olevia hyönteisiä.

Harjus on perhokalastajan yleisin saalis. Perhokalastus on lumoavaa puuhaa, jonka alkeet oppii nopeasti. Harri nappaa myös lippaan ja pieneen vaappuun. Hyviä harjusvesiä ovat esim. Äkäsjoki ja Väylä, josta saadaan vuosittain parikiloisia suurharjuksiakin.

90. Suvantojen krokotiili

Heität uistimen matalaan poukamaan. Kelaat rauhallisesti. Vasemmalla mosahtaa, jotain suurta ampaisee liikkeelle. Kuohuva vana lähestyy uistintasi. Seuraavassa hetkessä sydämesi pomppaa kurkkuun, kun ahnas saalistaja syöksyy vieheesi kimppuun. Vapa tärähtää, siima kiristyy ja jarru alkaa laulaa kolmekiloisen hauenvonkaleen tahdissa.

Unohda puheet arvottomasta jänkäkoirasta – hauki on ollut tärkeä osa lappilaista elinkeinopalettia. Kuivattu hauki oli hyvää talviravintoa ja maksettiinpa kapahauella verojakin! Hauki on maistuva kala varsinkin keitettynä, paistettuna ja perinteiseen tapaan kuivattuna sekä suolattuna.

Ylläksen vesissä hauenkalastaja ei jää ilman saalista. Haukia löydät helpoiten jokien suvannoista ja järvien rantakasvillisuuden reunoista. Valtavia haukimammoja et pohjoisesta saa, mutta 2–5-kiloiset ovat arkipäivää.

91. Raitapaidat kunniaan

Istun tulilla ja katselen hiljaista metsäjärveä. Nousen, sillä pinnassa näkyy pyörteitä – syönti alkaa. Ja millainen syönti: onki vain veteen ja aina tärppää. Raitapaitaisella armeijalla on nälkä! Neljä puolikiloista ahventa riittää, niistä saan herkullisen tikkukalapäivällisen. Jään seuraamaan köriläiden ruokatouhuja ja muistelen, kuinka edellisellä kerralla hauki iski ongessani olleeseen ahveneen. Mutta se on toinen tarina se...

Ahventa on lähes kaikissa Ylläksen alueen järvissä ja jokien suvannoissa. Tee tutkimusmatkoja, sillä naapurijärvien kalakanta saattaa olla aivan erilainen! Matoongen lisäksi ahven nappaa jigeihin, lippoihin ja pieniin vaappuihin.

92. Iskukalastusta

Lapin kirkkaissa vesissä vanhat, ovelat pyyntikeinot ovat poikaa. Kun elokuiset illat pimenevät niin paljon, että marjat eivät erotu maasta, on aika kokeilla tuohustamista. Ei siis muutta kuin kirkas valo veneen kokkaan, arina käteen ja tyynelle järvelle kaloja iskemään.

93. Hillastus

Marjoista hilla on pohjoisessa aina ollut ylitse muiden. Soiden hyvin säilyvä C-vitamiinipommi auttoi pitämään pelätyn keripukin loitolla. Hillan yleisyys – yhdellä neliömetrillä turvetta voi olla 300 metriä hillan maarönsyjä – ja satoisuus takaavat edelleen, että hyvinä vuosina aromikkaasta herkusta pääsevät nauttimaan kaikki halukkaat.

Ylläksen parhaalla paikalla...

Äkäslompolossa,
täysin varustettuja,
2–9 hlö

Mökkejä

Kahdelle:

60 €/vrk
Lisählö 10 €/vrk.

350 €/vko
Lisählö 50 €/vko.

VUOKRATTAVANA RANTASAUNA

VIERAITTEMME KÄYTÖSSÄ

- polkupyöriä
- soutuveneitä
- uimaranta
- grillikatoksia
- lapsivarustus
- leikkipaikat + trampoliini
- erilaisia kalastusretkiä

Ylläksen Yöpuu
Tunturintie 18 B, ÄKÄSLOMPOLO
P. +358 40 869 9768
www.yllaksenyopuu.com

...ympäri vuoden!

Ylläksen oma lääkäriasema MediYlläs

Välittävä apu lähelläsi myös kesällä

Palvelut:
- vastaanotot
- röntgen ja kipsaukset
- laboratoriopalvelut
- työterveyshuolto

Ajanvaraukset:
040 4112 262
www.mediyllas.fi

Paikallista ja välittävää lääkäripalvelua

MEDIYLLÄS

LÄÄKÄRIASEMA • ÄKÄSLOMPOLO-YLLÄSJÄRVI

Äkäshotelli feelgood *Äkäslompolo, Äkäsentie 10 (käynti takapihan kautta)*

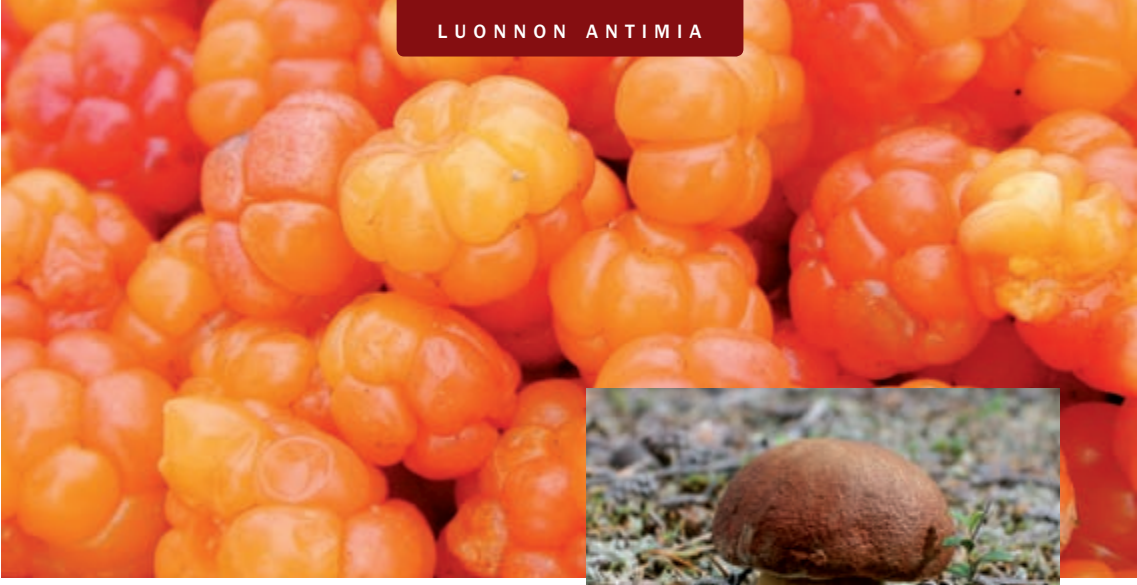

Hyvä hillasato on kuitenkin monen mutkan takana: säiden pitää suosia, pölyttäjiksi pitää löytyä piskuisten sääskien sijaan isoja lapinkimalaisia ja hillakuoriaisten pitää pysyä loitolla. Onneksi hillaa kasvaa niin monenlaisissa ympäristöissä, että jossakin sitä joka vuosi on yllin kyllin. Jos siis avonaisten rämeiden sato on heikko, tutki korpien reunat ja puronvarret. Etsivä löytää...

94. Marjastus

Loppukesä on Lapin luonnossa yltäkylläisyyden aikaa. Ylläkselle kannattaa tulla sadonkorjuuseen, sillä esim. pohjoisen marjat ovat sekä kookkaita että satoisia.

Hillan jälkeen seuraavaksi kypsyvät mustikat. Elokuun puolivälissä vaarojen ja tuntureiden rinteet ovat parhaimmillaan sinisenään sormenpäänkokoisista mustikoista. Syyskuussa aletaan kerätä puolukkaa ja variksenmarjaa eli kaarnikkaa, jota entisaikaan käytettiin mm. keitoissa ja puuroissa sekä ylirasituksen ja päänsäryn hoidossa.

Pakkasia ei kannata pelästyä: puolukat ja kaarnikat vain paranevat kelien kylmentyessä. Soiden jäädyttyä kannattaa vielä tehdä retki vaikka Teuravuomalle, jossa kirpeät karpalot odottavat poimijaansa.

95. Lemmenjuomaa

Ryppyjä rakkaudessa? Vaivaako lemmenkipeys?
Ei hätää, tässä ylläsläinen lääke:

- 2 l vettä
- 2 lasia survottuja kaarnikoita
- 2 lasia sokeria

Keitä vesi ja sokeri. Jäähdytä ja kaada kaarnikoiden päälle lasitölkkiin. Peitä astia ja anna seistä aurinkoisella paikalla esim. ikkunalaudalla vähintään kolme päivää. Siivilöi. Jäähdytä. Nauti tarpeeseen.

96. Sienestys

Sienestyskausi alkaa jo keväällä korvasienellä, jonka etsiminen polkujen varsilta on kiehtovaa puuhaa! Kuivien kankaiden sieni on niin herkullinen, että korvasienikastike on vaivansa väärtti. Muista keittää saaliisi kahdessa väljässä vedessä, sillä korvasieni on ilman esikäsittelyä tappavan myrkyllinen.

Keskikesällä alkaa tattikausi. Tatit ovat turvallisia, vain sappitatti on makunsa takia syötäväksi kelpaamaton. Kuivilta mäntykankailta voit etsiä männynherkkutattia ja japanilaisten suurta herkkua, kallisarvoista matsutakea eli tuoksuvalmuskaa. Tiukasti maassa kiinni oleva sieni on helppo tuntea tuoksustaan.

Pidä kuitenkin kiirettä, sillä Lapissa et ole ainoa sienistä kiinnostunut: porot nimittäin tempaisevat kernaasti sieniä naamariinsa.

97. Kasvit

Kasvien käytöllä on Lapissa pitkät perinteet. Kasvit ovat maukkaimmillaan keväällä ja alkukesällä, yleensä ennen kukintaa. Suuhunsa ei koskaan saa laittaa kuin sellaisia kasveja, jotka varmasti tuntee. Onneksi oivallisten ruokakasvien joukkoon kuuluvat monet tuiki tavalliset rehut, kuten nokkonen, voikukka ja maitohorsma. Tietäväinen kulkija löytää luonnosta myös yrtti- ja lääkekasveja.

Jos sinua kiinnostaa tehdä salaattia luonnonantimista tai kuivata yrttejä, niin Ylläs on oikea paikka, sillä Länsi-Lapin ilma on Euroopan puhtainta.

98. Väinön voimalla

Entisaikaan kaikkein monikäyttöisin ja tärkein pohjoisen kasvi oli väinönputki, jonka varsia käytettiin katovuosina puurojauhoina ja juurta jopa tupakan korvikkeena. Väinönputkea käytettiin myös mieskunnon kohennukseen ja varsinkin juhannusyönä syötynä taudin kuin taudin parantamiseen.

Pohjoisen vitamiinipommia kelpaa käyttää mausteena niin leivonnassa kuin vaikkapa kalan kanssa. Yksinkertainen ohje: Kerää puolitusinaa väinönputken lehteä. Laita lehdet sopivaan astiaan ja kaada niiden päälle litra kiehuvaa vettä. Anna hautua tovi. Maistuu myös kylmänä.

99. Jahtihommia

Kun jahtikärpänen puree, on tauti yleensä parantumaton. Onneksi lääkkeitäkin löytyy: viikko Tunturi-Lapissa auttaa kestämään seuraavaan syksyyn asti. Ylläs on hyvä jahtitukikohta, josta käsin kelpaa koluta laajaa länsikairaa.

Lapsellista elämää

Ylläksellä riittää tekemistä lapsille ja lapsenmielisille. On leikkipaikkoja ja uimarantoja; ohjelmapalveluita poniratsastuksesta perhemelontaretkiin. Ja pohjoinen luonto, jossa on tilaa liihottaa leikin siivillä. Jos ei muuta, niin ainahan sitä voi lähteä rantaan heittelemään leipiä!

100. Varkaankuruun!

Ylläksen luontopolut ovat myös perheen pienimpien makuun. Ehdoton suosikki on Varkaankuru, jonka pitkoksilla ja portaikoissa matka tahtoo taittua välillä turhankin vauhdikkaasti... Puolessa välissä tunnelmallinen tankkaustauko nuotion ääressä. Ja taas mennään!

101. Kiipeä kivikko

Tasainen tallaaminen saattaa lapsilla nostaa väsymyksen pintaan yllättävän pian. Siis haasteita kehiin! Kivutkaa tunturi kiveltä toiselle astuen/loikkien ketterästi kuin alppikauriit. Rakkakivikkoja myöten voit kiikkua ylös Ylläksen huipulle, Keskiselle laelle tai vaikka Kesänkitunturiin. Paluumatkalla kannattaa harkita helpompaa reittiä, kivikkoja myöten laskeutuminen on paljon nousemista vaikeampaa.

102. Lumileikki

Tekeekö mieli laskea mäkeä tai heitellä lumipalloja keskellä kesää? Siis suunnaksi pohjoiseen aukeavat tunturikurut, joiden lumenviipymäpaikoilla lumileikit onnistuvat yleensä vielä heinäkuun alussa. Parhaita paikkoja ovat Keskisen laen pohjoisrinteellä olevan kurun yläpää ja Lainiotunturin Lumikuru.

103. Yövy erämaassa

Elämä Ylläksen kylissä on hauskaa. Mutta välillä kannattaa poistua pitemmäksi aikaa ihmisten ilmoilta. Tai edes yhdeksi yöksi. Ota siis suunnaksi erämaan rauha. Sitä löydät mm. Aakenuksen kattilalaaksosta. Sopivia yöpymispaikkoja ovat esim. Hangaskurun laavu, Karhukota, Pyhäjärven tupa tai Aakenuksen Porokämppä. Sääskiaikana on mukavinta yöpyä teltassa. Pystytä telttasi varjoisaan paikkaan niin et herää saunassa...

104. Ruoki kihokkia

Mene karulle suolle, jossa kasvaa rahkasammalia ja tupasvillaa. Tähyä suon märkiä pintoja. Kumarru... Löytyi! Pieni, punainen lihansyöjäkasvi kihokkihan se siinä odottaa saalista. Ota kuollut sääski ja tipauta se kihokin lehdelle. Seuraa kuinka lehden laidalla olevat pitkät karvat taipuvat kohti saalista ja ruoansulatus käynnistyy. Vuorokauden kuluttua karvoissa oleva tahmea neste on sulattanut saaliin, ja lehti oikenee houkuttelemaan uutta. Kihokkia käytetään myös astmarohtona ja yskänlääkkeenä.

105. Etsi aarre

Aarnivalkeat eli virvatulet ovat mystisiä, lepattavia tulia tai valoja, joita näkyy asumattomilla seuduilla lähellä maan- tai vedenpintaa. Uskomuksen mukaan aarnivalkean alla saattaa piillä aarre odottamassa löytäjäänsä. Mene siis hämyisänä yönä erämaahan. Avoimet suot, kuten Molosjänkkä, ovat hyväksi havaittuja paikkoja. Rauhoitu, sillä aarnivalkeat syttyvät vain hiljaisilla paikoilla. Jos sinua onnistaa, ja näet häilyvän valon, niin pidä varasi: aarteiden ohella aarnivalkeisiin liittyy kertomuksia kummituksista...

106. Kätköile

Kiinnostaako aarteenetsintä myös keskellä kirkasta päivää? Liity geokätkijöiden kansainväliseen joukkoon! Ylläksen reittien varsilla on useita kätköjä löytäjäänsä odottamassa. Ei muuta kuin retkelle Pakasaivolle tai Lainiota kiertämään...

Tarkemmat tiedot kätköistä löydät osoitteesta www.geocache.fi.

107. Ongi

Onkiminen on jänskää hommaa: välillä kalat narraavat sinua, välillä sinä kaloja. Parhaimmillaan käynnissä on huikea kaksintaistelu! Ylläksellä ei tarvitse lähteä kauas ongelle: potria ahvenia voit kiskoa ylös sekä Ylläsjärvestä että Äkäslompolosta. Siis onki olalle, ämpäri käteen, heinänkorsi suuhun ja kesäpäivän viettoon rantaan.

108. Heitä leipiä

Litteä kivi ja tyyni vesi – pakko kokeilla montako kertaa kivi kimmahtaa vedestä eli kuinka monta leipää syntyy! Leivän heitossa kaksi asiaa ratkaisee: kiven muoto ja sen tulokulma veteen. Valitse siis kivi tarkoin ja yritä heittää se veteen ihanteellisessa 20 asteen kulmassa.

Leipien heitto tunnettiin jo antiikin ajalla. Jos innostut tosissasi heittelemään, niin lajissa järjestetään nykyään maailmanmestaruuskisojakin... Maailmanennätys on muuten huikeat 51 leipää, paha pistää paremmaksi!

109. Käpypetankkia

Toinen hauska heittoleikki on käpyjen tarkkuusheitto. Käpypetankkia voit pelata seuraavasti: Jokainen osallistuja kerää kymmenen käpyä (avautumattomat lentävät paremmin). Laita maahan keppi pitkälleen heittopaikkaa osoittamaan. Heitä maalikäpy takaperin pääsi yli. Yrittäkää vuorollanne heittää käpynne mahdollisimman lähelle maalikäpyä. Pelin voittaa se, jonka käpy lopuksi on lähimpänä. Jos kilkkaat eli osut kävylläsi toisen käpyyn, siirtyy käpy sinulle.

110. Puh-palikka

Kuten Nalle Puh kavereineen keksi, palikoiden uittokilpailu on leppoisa kesäpäiväleikki. Mene joen ylittävälle sillalle. Hyviä paikkoja ovat esim. Heikinsilta, Mailan Putiikin luona oleva pyörätiesilta tai Ylläslompoloon vievällä tiellä oleva, Ylläsjoen ylittävä silta. Ota yksi tai kaksi keppiä. Heitä kepit sillalta ylävirtaan yhtä aikaa muiden osallistujien kanssa. Kipitä toiselle puolelle sil-

taa ja jännitä, kenen kepin virta kuljettaa ensin maaliksi sovitun paikan ohi. Lisäjännitystä kisaan saa, kun yrittää kivittämällä vauhdittaa oman tai jarruttaa muiden keppien menoa.

111. Soutele

Ylläksen järvet ovat oivia perheretkikohteita. Kesänkijärven, Ylläsjärven ja Äkäslompolojärven soutelee hissukseen ympäri rapeassa tunnissa. Jos jonkun uistimenlätkän vielä pistää perään, niin samalla saattaa saada ainekset herkulliseen kalapäivälliseen. Veneitä vuokraavat Ylläs Adventures ja Sportia Ylläs.

112. Ui, ui

Vaikka Lapissa ei hellepäiviä kovin usein olekaan, niin järvien vedet ovat uimalämpimiä pitkälle elokuuhun. Sekä Ylläsjärvellä että Äkäslompolossa on mainiot uimarannat, joiden hietikoilla kelpaa kelliä ja puhtaassa vedessä uida. Rannoilla on pukukopit. Mene ja loiski!

113. Virran viemää

Jokiuintiretki on uimataitoisten kesähitti. Ideana on lipua uimasillaan jokea myötävirtaan sopiva pätkä. Helppoja paikkoja päästä homman alkuun ovat esim. Äkäsjoki Ykkös Caravanilta maantiesillan ali ja Kesänkijoki Kesänkijoen maantiesillalta seuraavalle sillalle. Vinkki: helpointa on jättää ensin pyyhe ja vaatteet uintiretken päätepisteeseen ja kipittää uimapukusillaan maita myöten lähtöpaikalle.

Jokiuintia on kätevä kokeilla myös Heikinsillalla, jossa uidaan ja kahlataan ensin vastavirtaan ja palataan virran mukana takaisin, ja Aakenuksentien vanhan sillan kohdalla olevan parkkipaikan ja uuden sillan välissä. Kaikkein hienointa on kuitenkin uida pienissä, syvissä, kristallinkirkkaissa erämaaojissa... Löydä oma suosikkipaikkasi.

114. Bongaa Yllis-poro

Yllis-poro on lasten oma ystävä Ylläksellä. Ylliksen voi tavata Ylläksellä erilaisissa tapahtumissa ja sille voi tulla rohkeasti juttelemaan ja kertomaan kuulumisia. Ylläksen netti-sivuille Yllis on koonnut tietoa lastenpalveluista Ylläs-Kids osioon.

www.yllas.fi

115. Tulistele

Liekkien tanssista on Ylläksellä helppo nauttia, sillä tulistelupaikkoja löytyy kyläteiden varsilta. Nuotiotunnelmiin pääsee Äkäslompolossa:

- Jounin kaupan takana
- Äkäslompolo Sport Shopin edessä
- Äkäslompolon koulua vastapäätä

Ylläsjärvellä:

- uimarannalla ja Ylläsjärven saaressa
- hiihtokeskuksen lastenleikkipaikalla

116. Leikkimään

Leikki on lapsen työtä. Lasten lomaduunipäiviin saat vaihtelua käymällä välillä leikkipaikoilla. Ylläsjärvellä leikkipaikkoja on:

- Eelin kaupalla
- Iso-Ylläksen rinnekeskuksessa

Äkäslompolossa:

- koululla
- Mailan Putiikin luona

117. Kuvittele kalliopiirros

Esihistoriallisen ajan taiteilijat tekivät hienoja kalliopiirroksia. Nyt on sinun vuorosi – astu kivikaudelle ja tee oma ajan henkeen ja tyyliin sopiva piirros. Tarvitset vain kunnon väriliituja ja asfalttia piirrosalustaksi. Ja mielikuvitusta! Aloita vaikka pohjoisen elämän eläimestä, porosta. Jos haluat nähdä aitoja piirroksia, tee retki Altan upeaan kalliopiirrospuistoon.

118. Pyöräile

Ylläsjärven ja Äkäslompolon kyliä on mukava kierrellä pyörällä. Pyöräteitä pitkin pääsee turvallisesti ylös Yllästunturin tyvelle asti. Ylös polkeminen on rankkaa, mutta alas tullaan vapaalla hiukset kypärän alta hulmuten!

Vauhdinhurmasta ja hypyistä tykkäävän kannattaa ehdottomasti ottaa ohjelmaan alamäkiajo Ylläksen Trek Bike Parkissa. Gondolilla ylös ja kunnon DH-pyörällä alas Suomen pisintä alamäkireittiä!

Lisätietoja: www.sportresortyllas.com; puh. 016 510 3500

119. Pelaa, urheile

Äkäslompolon koulun luona on hiekkakenttä, jossa on jalkapallomaalit. Porukka kasaan ja pelaamaan siis! Tien toisella puolella on myös tenniskenttä, jota vuokraa Ylläskieppi.

Jos sisäpelit kiinnostavat, niin Kellokaan Matkailuinfosta voit vuokrata Äkäslompolon koulun liikuntasalin. Siellä kelpaa pelata lento-, kori- ja sulkapalloa sekä tietenkin sählyä. Salilla on pallot, maalit, kaukalonlaidat ja muut välineet.

120. Katukorista

Kaksi vastaan kaksi vankilasäännöillä, vaparikilpailut, levareiden kahmiminen, skyhook-heitot, donkkaamisesta haaveilu ja auringossa chillailu pallolla leikkien – katukoris kuuluu kesään. Katukorista pelataan Jounin kaupalla ja Iso-Ylläksen ylimmällä parkkipaikalla.

121. Frisbeegolf

Ilmainen 10-väyläinen frisbeegolfrata sijaitsee hotelli Ylläs Saagan takana. Saat kiekot ja kartan käyttöön panttia vastaan Saagasta ja pantin saat takaisin, kun palautat kiekot! Radalla on pituutta 1 km, korkeuseroa n. 80 m ja pisin väylä on 250 m alamäkeen. Mukava ja koko perheelle sopiva aktiviteetti, jossa voi ottaa myös tiukan kisan!

122. Sateen sattuessa

Jos sää ei suosi, niin Ylläs Saagan allasosasto Ylläsjärvellä on oiva vesileikkipaikka, jossa viihtyvät myös vanhemmat lapset. Perheen pienimmät voivat vanhempien kanssa nauttia turvallisesta vesielämästä kahluu- ja porealtaassa.

Lapland Hotels Äkäshotellin minikylpylä Äkäslompolossa on turvallinen ja rauhallinen paikka aloitella vesipedon uraa. Uima-altaan matalan pään syvyys on alle metrin ja kellukkeet helpottavat vesileikkejä.

123. Eläinpihalle!

Kiinnostaako eläimellinen meno? Konijänkän Kotieläinpihalla pääset tutustumaan mm. poroihin, kissoihin, koiriin, laamoihin, kameleihin ja strutseihin. Ja tietenkin hevosiin! Pompi jättitrampoliinilla tai touhua puuhapäivillä. Lapsille on tarjolla mm. talutusratsastuksena Menninkäisen polku, joka kulkee halki keijujen ja menninkäisten asuttaman metsän. Kotieläinpiha järjestää myös ratsastusleirejä kesäisin.

Lisätietoja: www.konijanka.fi; puh. 044 297 6039.

124. Gondoliin!

Hisseistä on yksi ylitse muiden – gondoli! Hyppää gondolin kyytiin ja valloita Ylläs Suomen pisimmästä hissinoususta nauttien. Vatsanpohjaa voi välillä kouraista, mutta se kuuluu asiaan... Ylläs1-Gondolilla nouset huipulle seitsemässä minuutissa.

125. Liikkuva kirjasto

Loppuiko lomalukemiset? Ei hätää, sillä kirjastoauto vierailee Äkäslompolossa ja Ylläsjärvellä. Varauksia ja tilauksia voi tehdä etukäteen ja lainatun tuotteen voi palauttaa kotimatkalla Kolarin kirjaston postiluukkuun. Kätsyä!

Lisäksi Luontokeskus Kellokkaassa on kirjasto, josta löydät päivän lehdet ja muuta mielenkiintoista lukemista.

Lisätietoja: www.kolari.fi/kirjasto

126. Hiiripöllö Kellokkaassa?

Luontokeskus Kellokkaassa koko perhe voi oppia aina jotain uutta ja kivaa tekemällä yhdessä esimerkiksi Meän elämää näyttelyn luontotehtäviä. Uteliain löytää heti karhunpesän tai ketun saalistamassa myyrää, vai oliko se hiirtä? Se selviää tutustumalla näyttelyyn, jossa on yli 30 eläinlajia nähtävillä. Kellokas Kids päivinä on järjestetty hauskaa tekemistä yhdessä Cafe Millin kanssa.

Lisätietoja: www.luontoon.fi, kellokas@metsa.fi puh 0205 64 7039

Loistavaa kesälomaa!

13–14 KUOROA

Ylläs Acappellas

kuorolaulutapahtuma

9.–11.9.2011

www.yllasacappellas.fi

Huipulle 7 minuutissa

YLLÄS 1 GONDOLI

Avoinna 24.6.–2.10.
+ koululaisten syyslomaviiikko
joka päivä klo 11–17

(säävaraus)	eur
Kertanousu	8
Kiertoajelu	13
Perheen kiertoajelu (2 aik.+2–4 alle 18 v. lasta)	32
Päivälippu	20

Lapset alle 6 v. ilmaiseksi vanhempien seurassa.

Kesäyö tunturissa

hotellihuoneessa

alk. 37,50 / hlö / 2 hh

Hintaan sisältyy majoitus, aamiainen, allasosaston ja kuntosalin vapaa käyttö.

Saaga Chalets & Ski Chalets

huoneistossa

alk. 3 vrk / 265,- / 2 hlöä

Hintaan sisältyy majoitus, liinavaatteet, loppusiivous, allasosaston ja kuntosalin vapaa käyttö.

www.sportresortyllas.com

SPORT RESORT YLLÄS

Monipuolista toimintaa ja palveluja myös kesäaikaan.
Majoitu mukavasti, harrasta helposti ja löydä kaikki loistavan loman ainekset kävelymatkan etäisyydeltä. Gondolihissi vie huipulle vain seitsemässä minuutissa. Vuokraamosta löytyy varusteita downhill pyöräilyyn, sauvakävelyyn ym. ulkoiluun. Alueen ravintolat tarjoavat mahdollisuuden nautiskeluun ja hetken lepäilyyn.

HOTELLI YLLÄS Saaga

Rentoudu kylpylähotellissa
Ulkoilureitit ja gondolihissi ovat aivan vierellä. Lähde tunturiin sauvakävely-, patikointi- ja vaellusreiteille. Nauti luonnosta ja maisemista jotka avautuvat jopa 100 km päähän. Ulkoilun jälkeen rentoudut kylpylän lämmössä. Hemmottele itseäsi hieronnalla tai kylvyillä. Illan kruunaa matka Saaga Carten makujen maailmaan. Kysy myös tilavia laadukkaita huoneistoja. Varaukset ja tiedustelut: puh. (016) 215 8000, hotel@yllassaaga.fi, www.yllassaaga.fi

Sauvakävellen tunturiin
Ylläs on virallinen Nordic Fitness Sports Park™, jossa 127 km opastettuja sauvakävelyreittejä tarjoaa loistavan tavan tutustua Pallas-Yllästunturin vaihteleviin kansallispuistomaisemiin. Uudet merkityt kävelyreitit Ylläksen huipulle. Pysähdy kahville Ylläskammiin. Paikan päältä saat välineet ja opastusta lajiin.

TREK BIKE PARK YLLÄS
TREK

Monipuoliset pyöräreitit
DH- ja maastopyöräilyä merkityillä pyöräreiteillä. Gondohissillä viet vaivattomasti pyörän tunturiin. Korkeuseroa huimat 430 m.

Frisbee-golf
Ilmainen Frisbee-golf rata käytössäsi Saagan takana. Kiekkoja saa panttia vastaan Hotelli Ylläs Saagasta.

YIT.FI

Chalets & Villas
Ylläksen myyntitoimisto
Vaeltajantie 2, Taigan vieressä
Jari Alaiso, puh. 040 519 5900

SPORT STORE

SportStore -myymälä
Ulkoiluvälineet ja asusteet sauvakävelyyn, pyöräilyyn, patikointiin ja vapaa-aikaan.
Avoinna Gondolin aukiolopäivinä klo 11–17
Tiedustelut: skishop@iso-yllas.fi
puh. (016) 510 3547
Esa Lompolojärvi, puh. 0400 515 571

Vuokraamo
- **pyörävuokraus, myös DH- ja maastopyörät**
- **kurssit ja varusteet**

Laaja valikoima sauvakävely-, downhill- ja maastopyöräilyvarusteita. Kysy myös seniorihintoja!

Lisätietoja pyöräily- ja fitness tuotteista:
Katri Salokuusi, puh. 040 567 0081
katri.salokuusi@iso-yllas.fi tai
Aki Rundgren, puh. 040 776 3273
aki.rundgren@iso-yllas.fi

PeakPerformance
SALOMON
SUUNTO

Ylläskammi 718 huipulla
Gondolihissin päätepysäkki.
Suomen korkeimmalla sijaitseva kahvila tarjoaa mahtavien maisemien lisäksi virvokkeita ja pikkupurtavaa sekä päivän keiton.
Avoinna gondolihissin mukaisesti.
Tiedustelut: puh. 040 544 7743
yllaskammi@iso-yllas.fi, www.yllasravintolat.fi

Maailman ensimmäinen Saunagondoli!
Taatusti Suomen hulppeimmat saunamaisemat.
Varaukset: Ylläskammi puh. 040 544 7743

Sporttista menoa

Haluatko liikkua rauhallisesti komeissa maisemissa? Vai ottaa itsestäsi mittaa vesillä, teillä, tunturissa? Ylläksellä toteutat sellaisen aktiiviloman kuin haluat.

127. Jokiretkeily

Kuohuvia koskia ja rauhallisia virtoja – jokien ystäville riittää Ylläksellä tutkittavaa. Jokimelonnassa opit myös lukemaan – virtaavaa vettä! Koskenlukutaitoja tarvitset päättäessäsi, mitä reittiä yrität kosken laskea. Parin jokipäivän jälkeen sinulle ovat tulleet tutuksi niin akanvirrat ja lehmänselät kuin nielut ja niskat!

Jokaisella joella on oma luonteensa, joka vaihtuu veden korkeuden mukaan. Ota huomioon, että matalan veden aikaan monet alueen pienet joet ovat laskukelvottomia. Kuivaan aikaan kannattaa ottaa suunnaksi mahtava Väylä, jossa riittää vettä meloa menemään.

Reittivinkkejä (kaikista saatavana melontakartat):

1. Äkäsjoki. Yläjuoksulla korkean veden aikaan vauhtia ja vaaratilanteita. Matalalla vedellä kivistä. Hannukaisesta eteenpäin rauhallisempaa menoa.
2. Ylläsjoki. Yläjuoksulla runsaasti nivoja ja koskia. Ritoojasta alaspäin helppo ja myös matalalla vedellä melottavissa.
3. Naamijoki ja Venejoki. Melominen on oiva tapa tutustua Teuravuomaan, Suomen suurimpaan suohon.

Kanootteja, kajakkeja ja kumiveneitä vuokraavat ja opastettuja retkiä järjestävät: Ylläksen ohjelmapalveluyritykset.

128. Järviretkeily

Keskiyön aurinko maalaa minisateenkaaren airoista pärskyvän veden ylle. Pilvenhattarat ja tunturit ovat yhtä veden peilissä, jonka särkee muikkuparveen iskevä taimen. Hirvi laiduntaa vesikasveja. Joutsenet toitottavat uuden päivän alkua. Järviretkeilyssä on lumoa.

Perheretkeilyyn hyvin sopivia, pieniä järviä ovat esim. Kesänki, Luosujärvi, Pyhäjärvi, Ylläsjärvi ja Äkäslompolo. Jos haluat tehdä pitemmän retken, ota suunnaksi vaikka Kolarin eteläosassa oleva Pasmajärvi, jossa on myös Tirroniemen eräleirikeskus tai Pallasjärvi, Jerisjärvi tai Äkäsjärvi. Kanootteja voit vuokrata alueen ohjelmapalveluyrityksistä.

129. Uimaan

Uinninystävän kannattaa ottaa retkille pyyhe mukaan, sillä Ylläksellä riittää puhtaita uimavesiä, jotka yöttömän yön ansiosta pysyvät uintilämpöisinä pitkälle loppukesään. Ota käyttöösi juoksumaton kesäinen luonnonvastine: Mene uimasilleen reippaasti virtaavaan nivaan. Nokka vastavirtaan ja uimaan. Huomaat, että maisema ei juuri vaihdu... Paikallaan on hyvä olla.

Ylläsjärvellä ja Äkäslompolossa on hyvät uimarannat. Ylläs Saagan kylpylässä voit saunoa, uida sekä nauttia hierovista suihkuista ja porealtaiden pyörteistä. Kylpylässä järjestetään myös ohjattuja, tehokkaita ja jäsenystävällisiä vesijumppia. Äkäshotellissa nautitaan minikylpylästä ja hemmotteluhoidoista.

130. Pyöräily

Jos haluat retkeillä laajalla alueella, hyppää pyörän selkään. Et tarvitse erikoisvehkeitä, sillä Ylläksen alueella riittää kaikille pyörille soveliaita teitä ja helppoja polkuja. Reittiä suunnitellessasi ota huomioon, että Pallas- Yllästunturin kansallispuistossa ei saa ajella.

Pari reittivinkkiä (ota huomioon, että kylien välisen Maisematien mäet vievät aikaa):

1. Ylläksen kylät. Äkäslompolo–Ylläsjärvi–Luosu–Hannukainen–Äkäslompolo. Pituus rapiat 50 km. Vesistöjä, metsiä ja kaunista kylämaisemaa.
2. Ylläksen ympäri maanteitä myöten. Ylläs–Lainio–Totovaara–Aakenusjoki–Tiurajärvi–Ylläs. Pituus rapiat 100 km. Peräpohjalaisia maisemia kauneimmillaan.

131. Trek Bike Park Ylläs

Pyörän kanssa gondolin kyytiin ja mukavasti seitsemässä minuutissa ylös Ylläksen huipulle. Kypärä päähän ja syöksyyn – edessäsi on kolme kilometriä alamäkeä! Messevä 430 metrin korkeusero takaa sen, että reitilläsi riittää menoa ja meininkiä... Ylläksen Bike Parkista löytyy reittejä kaikentasoisille pyöräilijöille: voit lasketella alas turvallisesti tietä pitkin tai kokeilla taitojasi haastavissa hyppyreissä ja kallistutetuissa kurveissa.

Kaiken pyöräilyssä tarvittavan voit vuokrata Sport Storesta, palvelukeskus Taigasta. Valikoimiin kuuluvat myös täysveriset DH-pyörät. Jos haluat ajaa oikopolkua uuteen harrastukseen, lähde opastetulle retkelle oppimaan maastossa ajamisen saloja.

Lisätietoja: www.sportresortyllas.com; puh. 016 510 3500

132. Rullat alle

Kilometritolkulla päällystettyjä pyöräteitä ja rauhallisia kaavateitä, tunnelmallisia maanteitä joka ilmansuuntaan sekä Ylläksen kyliä yhdistävä mahtava Maisematie – Ylläksellä on mainiot mahdollisuudet rullaluisteluun ja -hiihtoon. Ylläsjärven ja Äkäslompolon kyliä kelpaa kierrellä rennosti rullaillen. Jos haluat nostaa sykettä, ota suunnaksi Maisematie: sen profiili on mäkitreenaajan unelma.

Kylmämaan Ohjelmat Oy
on matkailualan monitoimiyritys Ylläksellä.
Toimimme Äkäslompolossa, Ylläsjärvellä,
Levillä sekä Lappeassa – ympäri vuoden!

- rekisteröitynyt matkanjärjestäjä
- kelkkasafarit aina Jäämerelle saakka!
- husky- ja porosafarit, lumiseikkailut
- lohenkalastusta ja lohensoutukurssit
- kanoottiretket, jokilauttaristeilyt
- tilausravintola, majoituspalvelut
- 6 tilausliikennebussia, 1 invabussi

LAPPEAN LOMA
- 40 vuodepaikkaa
- rantamökit (n. 40 vp)
- aurinkoterassi
- tilausruokailut
- kokoustilat
- ranta- ja savusauna
- telttailu- ja asuntovaunualue

Kaikki on mahdollista

IQOO LAATUTONNI

KYLMÄMAA TOURS

Hotellintie 4
95980 Ylläsjärvi
Puh./Tel. (016) 561 860
Fax. (016) 561 866
Mail: info@kylmamaatours.fi
www.kylmamaatours.fi

N 67°36.135'
E 24°09.369'

PITOA POLULLE!

Turha on kesälläkään lipsua reitiltä! Meiltä saat kunnon jalkineet vaativillekin jotoksille. Tukevat, hiertämättömät, hengittävät ja vettähylkivät. Laadukkaat kengät kestävät pitkään ja jalat pysyvät kunnossa. Tule hakemaan omasi.

SALOMON
MEINDL Shoes For Actives

SPORT SHOP

Meiltä myös muut tarpeelliset kesävermeet, käy pistämässä varusteet ajan tasalle!

Shoppi on kesällä avoinna arkisin, katso tarkat aukiolo-ajat ja päivän tarjoukset uusilta nettisivuiltamme.

ÄKÄSLOMPOLO
www.lompolosport.com
Äkäslompolo Sportshop, 95970 Äkäslompolo
+358 (0)16 569 099, GSM +358 (0)400 696 885

133. Ratsastus

Paitsi hyvää liikuntaa, ratsastaminen on myös hieno tapa tutustua luontoon. Ollessasi yhtä hevosen kanssa eläimet eivät pelkää sinua. Retkillä ja vaelluksilla edetään kelin, maaston ja ratsastajien kokemuksen mukaan. Valinnan varaa on Ylläksellä paljon, ja jokainen heppahullu löytää varmasti itselleen sopivan ratsastusretken, joita järjestävät Lapin Vaellushevoset, Konijänkän Kotieläinpiha ja alueen ohjelmapalveluyritykset.

134. Nordic Fittness Sport Park

Sauvakävely on erinomainen kuntoilumuoto. Sauvojen avulla matka taittuu ja varsinkin ylämäet nousevat lennokkaammin kuin kävellen.Ylläksen alueella riittää sauvakävelyyn sopivia polkuja ja teitä. Eikä siinä kaikki – Ylläs on virallinen sauvakävelypuisto. Kaikkiaan Ylläksellä on 127 km merkittyjä ja luokiteltuja sauvakävelyreittejä.

135. Suunnistus

Ylläksellä toimii viriili suunnistusseura, Ylläksen Rasti, joka on erityisesti kunnostautunut suunnistuskilpailujen järjestäjänä.Ylläksellä on mm.järjestetty 2000-luvulla jo kahdet Tunturisuunnistukset.

Ylläksen Rasti järjestää useimpina kesätorstaina viikkorastit Ylläksen ympäristössä. Rasteja etsimään voit lähteä milloin vaan, sillä Äkäslompolon ja Kuertunturin alueilla on kiintorastiverkosto.

Lisätietoja Ylläksen alueen suunnistustapahtumista löydät internetistä osoitteesta netti.nic.fi/~yllrasti/

136. Kylmämaan Ohjelmat

Onko mielessäsi lohen kalastus, patikointi tai jokiretkeily? Kanssamme pääset kaikenlaisille retkille koko Lapin alueella. Suunnittelemme laadukkaat ohjelmapaketit ruokailuineen asiakkaiden toiveiden mukaan. Ota yhteyttä myyntipalveluumme ja pyydä tarjous unelmiesi retkestä. Lohestaja: tukikohtamme Lappean Loma sijaitsee Väylän parhaimpiin kuuluvan ottipaikan äärellä! Kaikki on mahdollista.

www.kylmamaatours.fi; puh: 016 561 860

137. Ylläs Adventures

Ylläsjärvellä päämajaansa pitävä Ylläs Adventures on ohjelmapalveluihin erikoistunut perheyritys, jonka valtteja ovat paikallisuus ja perinteet. Kesän viikkoohjelmamme pyörähtää käyntiin kesäkuun alussa, ja silloin takuulähdöillä pääsee tutustumaan niin melontaan ja maastopyöräilyyn kuin mielenkiintoisiin patikointi- ja autoretkiin alueen nähtävyyksille. Tilauksesta asiantuntevat oppaamme vievät sinut vaikka viikon vaellukselle tai tutustumaan vuonojen Norjaan. Vuokraamme myös melonta- ja muita välineitä omatoimiseikkailijoille. Ota yhteyttä – tehdään yhdessä haaveista totta.

www.yllasadventures.fi; yllasadventures@yllas.fi; puh. 040 502 6458

138. Lääkäri on lähellä

Jos meno yltyy liian vauhdikkaaksi ja tarvitset lääkäriä, on apu Ylläksellä lähellä.

Lääkäriasema MediYlläs, ajanvaraukset 040 4112 262.

Kesä-tapahtumia

Ylläksellä tapahtuu läpi kesän. Tekemistä riittää sekä kulttuurin että liikunnan ystäville. Tässä toiminnallisia maistiaisia.

139. Aavahelukan lentoleiri

Jo vuosien ajan Aavahelukan Ilmailukerho on koonnut ilmailun harrastajia ja siitä kiinnostuneita Aavahelukan lentokentälle juhannusviikkoa edeltävänä viikkona. Kuerjoen varrella, lähellä Yllästä, sijaitsevalla kentällä on hyvät puitteet kiitää ilmojen teille. Paikalle ovat tervetulleita kaikki ilmailusta ja lentoleirin elämästä kiinnostuneet. Kenttää voi käyttää muunakin aikana.

Lisätietoja:
www.kolari.fi/matkailu/Aavahelukan lentopaikka

140. Ylläksen Juhannus

Keskikesän juhlan huipentaa juhannuskokko. Yötöntä juhannusyötä ihaillaan kokon loimussa sekä Ylläksen huipulla että Äkäslompolon rannalla. Matkat huipun juhannusjuhliin taittuvat komeasti gondolilla. Ylläksellä riittää juhannuksena tekemistä laidasta laitaan.

Lisätietoja: www.yllas.fi

141. Kurtakon kulttuuripäivät 1.–3.7.

Kyläkulttuurin, taiteen ja kansanmusiikin juhla kaikenikäisille. Tilaisuudet Kurtakon kylällä. Tapahtumaan liittyy myös kurssitarjontaa.

Lisätietoja: www.kurtakko.fi

142. Jokijalan lohensoutukilpailut 2.–3.7.

Itämeren lohella on yksi kotijoki ylitse muiden: Tornion–Muonionjoki. Niinpä on luonnollista, että Väylän varrelle on syntynyt lukuisia kalastuskilpailuja, joista Kolarin Jokijalan lohensoutu on yksi suosituimmista. Arvokkaan pääpalkinnon kuittaa suurimman kalan saaja. Palkinnoille voi päästä kuka vaan – lähde siis kokeilemaan alkaako vapasi tanssia lohen tahdissa!

143. Ylläksen retkiviikko 10.–16.7.

Retkeillään yhdessä Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa ja sen tuntumassa, patikoijan paratiisissa. Retkiä, melontaa, pyöräilyä, iltanuotioita ja yöttömän yön tunnelmaa ohjatuilla retkillä.

144. Ylläs Soikoon! 14.–17.7.

Ylläksen vanhin musiikkitapahtuma kerää paikalle suomalaisen tanssimusiikin ja iskelmän ystävät. Luvassa on tansseja ja konsertteja 50 ja 60-lukujen hengessä legendaarisessa Äkäslompolon Riemuliiterissä, ravintoloissa ja upeilla konserttipaikoilla, kuten Pyhän Laurin kappelissa, Kellokkaassa ja Ihmisen Ringissä. Kesän ohjelmassa mm. Pirkko Mannola, Korsuorkesteri, Milana Misic ja paljon muuta. Mutta pääosassa olet sinä – tule tanssimaan Ylläksen yöttömään yöhön!

www.yllassoikoon.fi

145. Äkäslompolon ympärijuoksu 16.7.

Ylläs Soikoon! -tapahtuman yhteydessä järjestetään jälleen perinteinen Äkäslompolon Ympärijuoksu. Tapahtumaan osallistuu suuri joukko kovakuntoisia kilpailijoita ja iloisia kuntoilijoita. Ensimmäisen kerran ympärijuoksu on järjestetty jo vuonna 1946. Kilpailukeskus sijaitsee Mailan Putiikin pihalla, jossa musiikkiesitykset ja aerobicit antavat osallistujille

alkulämmön. Kilpasarjan reitti kiertää Nilivaaran metsäteitä Karilan riippusillalle ja edelleen maaliin Mailan Putiikille. Kuntoilijat ja alle 16-vuotiaat kiertävät lompolon pitkospuureittiä pitkin. Maaliin saavuttuaan kaikki osallistujat saavat hernerokkaa ja mehua.Tervetuloa reippailemaan!

Lisätietoja: www.yllas.fi; www.yllaksennousu.com

146. Pieni Kansani laulu

Kalervo Uutun ja Hannu Frimanin Pieni Kansani Laulu – musiikkinäytelmä pohjoisesta sitkeydestä kajahtaa jälleen ruska-aikaan. Paikallisten ammattilaisten ja harrastajien esittämää, suuren suosion vuonna 2010 saavuttanutta näytelmää esitetään Äkäslompolossa Ihmisen Ringin upealla ulkoilmanäyttämöllä 25.8.–24.9. viikonloppuina.

Lisätietoja: www.kolari.fi/pienikansanilaulu

147. Kino Ylläs 1.–4.9.

Kino Ylläksen näyttämöinä toimivat Luontokeskus Kellokkaan auditorio ja Ihmisen Rinki, joka sijaitsee ulkona Yllästunturin kupeessa. Ihmisen Rinkiin on syytä pukeutua lämpimästi. Elokuvan katsominen Ylläksen tähtitaivaan alla on unohtumaton kokemus! Onpa sattunut sellaistakin, että lisäohjelmana on nähty revontulten kiihkeä tanssi...

148. Yllas Acapellas 9.–1.9.

Kuorot kohtaavat Ylläksellä ruska-aikaan. Ohjelman huipennus on kuorojen yhteisesiintyminen Ylläksen laella.

Ylläksen palvelut

Lappilainen vieraanvaraisuuden perinne elää Ylläksellä edelleen. Majoitu mukavasti ja luonnonläheisesti. Herkuttele lappilaisen keittiön antimilla. Nauti Ylläksen monipuolista palveluista.

MAJOITUS

149. Lapland Hotel Äkäshotelli

Hotelli aikuiseen makuun tarjoaa ylellisiä huoneistoja sekä kaikkea hyvään oloon ja aktiiviseen lomaan Äkäslompolossa, aidossa kylätunnelmassa. Päivän jälkeen hemmotteluhoitoihin tai minikylpylään ja illaksi maan kuuluun Pirtukirkkoon viihtymään! Kaikki palvelut terveydenhuollosta kauppoihin ovat lähelläsi ja upeat maastot alkavat hotellin pihasta.

www.lappiin.fi; akashotel@laplandhotels.com; puh. 016 553 000

150. Tunturioravat

Lomaile kodikkaasti hirsimajoissa Äkäslompolossa. Kaikki tärkeimmät palvelut ovat kävelymatkan päässä, joten autoa et välttämättä tarvitse.

- saunalliset, kodikkaat mökit
- Äkäshotelli 300 m, Jounin Kauppa 600 m
- leppoisa, lappilainen isäntäväki
- loppusiivous, liinavaatteet ja takkapuut sisältyvät hintaan

www.tunturioravat.fi; tunturioravat@yllas.fi; puh. 040 520 7021

151. Ylläs Saaga

Tule lomalle kylpylähotelliin tunturin parhaalle paikalle. Vaihtoehtoina tarjoamme sinulle viihtyisiä hotellihuoneita tai uusia ja tilavia saunallisia huoneistoja. Huoneistoissa on 1–3 makuuhuonetta.

Pääset suoraan ulkoilureiteille, hyvinvointipalvelut löydät oman katon alta. Ikkunasta avautuu uskomaton tunturimaisema jopa 100 kilometrin päähän; taide-

teos, joka on vuoden jokaisena päivänä erilainen. Osa huoneistoista sijaitsee hotellirakennuksen yhteydessä ja osa gondoliaseman läheisyydessä. Tule, koe, nauti.

152. YIT Chalets & Villas

Haluatko täydellisen loma-asunnon, josta voit kipaista ovelta kesä- ja talviaktiviteettien pariin? Vastaus on tasokkaat ja vaivattomat Chalets & Villas loma-asunnot Ylläksen parhailla paikoilla!

Myynti: Jari Alaiso, 040 519 5900

153. Ylläksen Matkailu Oy

Kun suunnittelet lomaa Ylläksellä, ota yhteyttä! Autamme sinua lomasi toteutuksessa. Kauttamme voit vuokrata majoituksen lomamökistä tai hotellista. Laajasta valikoimasta löytyy majapaikka jokaiseen makuun. Räätälöimme myös lomasi ohjelmia ja cateringpalveluita myöten.

www.yllaksenmatkailu.fi; yllaksen.matkailu@yllas.fi; puh. 03 0650 2580

- mahdollisuus, monta tunnetta -

YLLÄKSEN Kiinteistövälitys LKV
www.lomaovi.com

Tunturintie 16, 95970 ÄKÄSLOMPOLO

154. Ylläksen Kiinteistövälitys LKV

Voit vaivattomasti hankkia oman ja mieleisen lomaasunnon kauttammeYlläksen ympäristöstä.Yhtälailla välitämme jo omistamasi kohteen luotettavasti ja tehokkaasti eteenpäin, mikäli olet myymässä tai vaihtamassa loma-asuntoasi Ylläksellä. Tutustu kohteisiimme osoitteessa **www.lomaovi.com.**

155. Ylläksen Yöpuu

Ylläksen Yöpuu sijaitsee tunturimaisemissa keskellä Äkäslompolon kylää, Jounin Kaupan naapurissa. Autoa et tarvitse, sillä kaikki palvelut ovat kävelymatkan päässä. Käytössäsi on mm.:

- 7 savutonta, täysin varustettua mökkiä ja huoneistoa
- rantasauna
- polkupyöriä
- monipuoliset kalastuspalvelut

156. YllasChalets.net

Tule lomailemaan viihtyisään huoneistoon Iso-Ylläksen rinteessä.

- täydellisesti varustellut kaksiot ja kolmiot
- laajakaistaliittymä, filmikanavat
- palvelut kävelymatkan päässä, kauppa samassa rakennuksessa
- ovelta ulkoilureiteille
- liinavaatteet ja loppusiivous sis. vuokraan

Lisätiedot: www.YllasChalets.net
Varaukset: YllasChalets@netti.fi;
puh. 0400 550 208

SYÖMISET

157. Ylläs Cafe Milli & Konditoria Leipomo Sulkaaruusu

Maisemakahvila ja konditoria luontokeskus Kellokkaassa. Virkisty, nauti ja rentoudu kesäterassillamme. Suussa sulavat herkut kahvilassamme tai matkaan odottavat sinua. Kauttamme myös paikallisopas- ja eräopaspalvelut. Tervetuloa! **www. yllascafemilli.fi**

158. Lapland Hotel Äkäshotelli

Hotellinkeittiö vaalii lappilaisia perinteitä, joista poro- ja riistaruuat ovat takuuvarmoja suosikkeja. Suosittu à la carte-lista tarjoaa laadukkaita makuelämyksiä. Riku Riekkosen lastenlistalta löytyy edulliset lasten suosikkiruuat. Tunnelmallinen takkabaarimme tarjoaa eväät pienempään nälkään.

Lisätietoja: www.lappiin.fi; akashotel@laplandhotels.com; puh. 016 553 000

159. Ylläskammi

Ravintola Ylläskammi 718 on tunnelmallinen illanviettopaikka Ylläksen huipulla. Suomen korkeimmalla paikalla sijaitseva ravintola tarjoaa huippuolosuhteet niin pienille kuin isoille ryhmille, juhlatilaisuuksiin tai vaikkapa vain kaveriporukalle.

Ravintola antaa menuvaihtoehdot ja suositukset ruokailusta, juomista ja mahdollisista ohjelmista jo 10 hengen ryhmille.

Ravintola palvelee päivisin kahvilana gondolihissin aukioloaikoina.

www.yllasravintolat.com, yllaskammi@iso-yllas.fi;
puh. 040 544 7743

160. Ylläs Saaga

Hotelli Ylläs Saagassa on kaksi ruokaravintolaa. Saaga Buffet tarjoaa antimiaan aamiaisesta iltapäivään asti. Kun Buffet sulkee ovensa, voit astua makujen maailmaan Saaga Cartessa.

Varaukset: hotel@yllassaaga.fi; puh. 016 215 8000

MUUT PALVELUT

161. Ylläksen Matkailuinfo

Ylläksen matkailuinfo sijaitsee Luontokeskus Kellokkassa ja palvelee ympäri vuoden. Autamme kaikissa matkailijaa askarruttavissa kysymyksissä. Meiltä saat vinkkejä alueen nähtävyyksistä ja ohjelmista, tietoa aukioloajoista, kuljetusyhteyksistä sekä yhteystiedoista.

info@yllas.fi, 040 550 2424

162. Kellokas

Saman katon alta Ylläs Cafe Milli, Konditoria Leipomo Suklaaruusu, retkeilyneuvontaa ja luontoretkiä. Kysy lisää: Tunturintie 54, 95970 Äkäslompolo

Kolarin ja Ylläksen matkailuneuvonta
info@yllas.fi, puh. 040 550 2424

Luontokeskus Kellokas
Meän elämää -näyttely ja Galleria Kellokas

www.luontoon.fi; kellokas@metsa.fi; 020 564 7039

163. Hyödynnä nettiä

Ylläksen www-sivut ovat retkeilijän tietopankki. Netistä löydät tietoa mm. reiteistä, retkikohteista ja säästä.

Lisätietoja: www.yllas.fi

164. Grooppi

Jo v. 1885 kruununmetsätorpaksi perustetulla Kuopan talolla on merkittävä rooli Ylläksen historiassa: torppa oli ennen tien valmistumista äkäslompololaisten kirkonkyläreissujen taukopaikka ja savottajätkien tukikohta. Kuopan nykyiset omistajat Ansku ja Pekka kuoppasivat entisen elämänsä ja perustivat yrityksen vuosikymmenien takaa tuttuun talomajoituspaikkaansa. Syntyi idyllinen ja ihastuttava kauppa maalaismaisemassa – sisustusliike Grooppi: moderni ja laadukas merkkituotteiden myyjä Gant, Lexington, Linum, Coyntry Corner, Riviera Maison, Nordal , Tivoli Audio Riverdale, Comptoir de Famille, Lene Bjerre
VM-Carpet ja Maripa matot, Pohjanmaan Kaluste huonekalut
Avoinna kesällä 20.6. alkaen
ma–pe klo 10.00–14.00

www.grooppi.fi; pekka.orvola@grooppi.fi;
puh. 040 716 0084 (Ansku)

165. Rantasauna

Ylläksen Yöpuu sijaitsee Äkäslompolon kylässä kauniiden tunturimaisemien keskellä. Koe perinteisen puusaunan lämpö ja pulahda virkistävään järviveteen.

Lisätietoja: www.yllaksenyopuu.com

166. Mailan putiikki

Tarvitsetko liikelahjoja, tuliaisia, synttärilahjoja tai jotain sellaista? Kaikki löytyy Mailan Putiikista. Soita tai tule käymään, palvelemme mielellämme.
Puh. 016 569 235; fax. 016 569 496;
Mailan Putiikki 95970 Äkäslompolo

167. MediYlläs

Lääkäripalvelut arkena ja pyhänä, aamusta iltaan. Palveluksessasi ovat lääketieteen ammatilaiset. Lomaile rauhassa, me päivystämme!
- päivystysvastaanotot Äkäshotellin FeelGoodissa
- röntgen ja kipsaukset
- laboratorio
- rakkoklinikka
- työterveyshuolto, ensiapukoulutukset

Ajanvaraukset: puh. 040 411 2262

168. Otsonpesä

Hanki persoonalliset tuliaiset Ylläsjärveltä. Meiltä löytyy paikalliset käsityöt, korut, kuksat, marjatuotteet, ryijyt ja raanut ja paljon muuta. Tervetuloa ostoksille!

Ota yhteyttä: otsonpesa@pp.inet.fi
puh. 0400 599 980, www.yllasotsonpesa.com

169. Tilausajoa

Kylmämaan ohjelmat järjestää matkoja niin kotimaahan kuin ulkomaille. Palveluihimme kuuluu myös tilausliikenne. Kalustoomme kuuluu erikokoisia linjaautoja, joten sopiva kyyti löytyy ryhmälle kuin ryhmälle. Ota yhteyttä ja pyydä tarjous!

www.kylmamaatours.fi; puh: 016 561 860

170. Täyden palvelun kylpylä

Ylläs Saagan kylpylässä voit nauttia sähkö- tai höyrysaunan lämpimästä syleilystä, uida sekä helliä itseäsi hierovissa vesisuihkuissa ja porealtaiden pyörteissä. Kylpylässä järjestetään myös ohjattuja ja tehokkaita allasjumppia.Voit myös tilata hierontoja, yrttiporekylpyjä, erilaisia hemmotteluhoitoja ja kosmetologin palveluita.

171. Ylläksen taksit

Ympärivuorokautista taksipalvelua Ylläksellä.
- tilataksit
- pyörätuoli- ja paarikuljetukset
- ennakkotilauksesta edulliset kyydit Kittilän lentoasemalle

Soita 24 h: 016 106 422

172. Ylläksen pirssit

Kun tarvitset kyyditystä, Mikon Taksi ja Annen Taksi tarjoavat mielihyvin kalustonsa käyttöösi. Matkusta mukavasti:
- kaikki autot VIP-luokkaa
- taksit 1 + 8 henkeä (invatakseja)
- bussit 1 + 16 ja 1 + 17 henkeä

www.mikontaksi.fi; kultima@mikontaksi.fi;
Mikon Taksi puh. 0400 380 835;
Annen Taksi puh. 0500 380 835;
bussit puh. 040 548 1660 ja 0400 750 835

173. Ylläs1-Gondoli

Astu gondoliin ja nauti Suomen upeimmasta hissimatkasta. Ylläksen huipun hulppeista maisemista pääsee nauttimaan myös lastenvaunujen kanssa tai pyörätuolilla. Gondolissa on jopa mahdollisuus saunoa tilauksesta!

Lisätietoja Ylläs1-Gondolista ja Ylläksen huipun palveluista: www.sportresortyllas.com;
puh. 016 510 3500

HYVÄ TIETÄÄ

Turvallisuus

• Yleinen hätänumero on 112

Lappi on turvallinen paikka. Nauti hiljaisuudesta ja hengitä syvään: Länsi-Lapin ilma on Euroopan puhtainta!

Jos eksyt tai joudut onnettomuuteen, soita yleiseen hätänumeroon 112. Äkäslompolossa on pelastuspalvelu, joten apu on lähellä. Matkapuhelimet toimivat lähes koko Ylläksen alueella. Jos puhelimellasi ei ole kenttää, nouse korkeammalle paikalle.

Terveydenhoitopalvelut

Ylläksellä voit nauttia monipuolista terveys- ja hemmottelupalveluista. Sairastapauksissakin apu on lähellä.

Lääkäripalvelu MediYlläs

Täyden palvelun Lääkäriasema Äkäslompolossa. Palvelua joka päivä.

Lääkäriasema puh: 040 4112262.

Apteekin löydät Äkäslompolosta, Jounin kaupan yhteydestä. Puh. 040 839 0579.

Ylläsjärvellä, Eelin kaupalla, on lääkekaappi. Puh. 016 565 501.

Vihreä Ylläs

Ylläksellä säästetään luonnonvaroja hyvin järjestetyllä kierrätyksellä. Lajittele jätteesi ja vie paperi-, pienmetalli- ja lasijätteesi ekopisteisiin. Ylläksellä retkeillään roskatta. Kun olet retkellä, polta palava jäte, kompostoi eloperäinen jäte käymälöihin ja tuo roskat majapaikkasi jäteastiaan.

Ekopisteet Äkäslompolossa:
- Jounin Kauppa
- Äkäslompolon VPK:n piha, Sivulantie 8
- Äkäslompolon koulu

Ekopisteet Ylläsjärvellä:
- Eelin Kauppa
- Palovaara, Palovaarantie
- Läntinen parkkipaikka, tunturi

Kesällä Ylläksellä myös mm:

Kuerkaltion lomakylä.
Kodikas lomakylä Äkäslompolossa.

Lisätietoja: www.kuerkaltio.fi; puh. 016 5100 100

Ylläs Avain Oy. Avain- ja muut asiantuntijapalvelut.

Lisätietoja: yllasavain@yllas.fi; puh. 0400 190 217

ASIAKKAIDEN ARVIOT YLLÄKSESTÄ

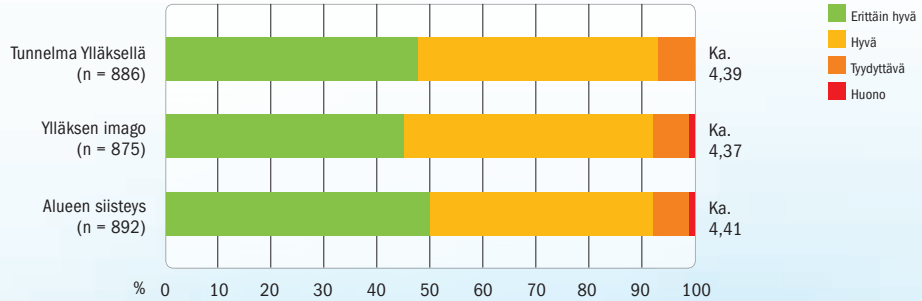

Peräti 98 % Ylläksen kävijöistä suosittelee aluetta ystävilleen!

(Lähde: Green DMN, asiakastyytyväisyystutkimus 2009)

YLLÄS

1. Matkailuinfo
3. Telatie
4. Ylläslompolon luontopolku
5. Niesakeron eräpolku
7. Varkaankurun Velhopolku
8. Kiirunankieppi
9. Seitakierros
10. Saalistusjotos
11. Hillapolku
12. Tähtipolku
13. Saivonkierros
14. Tulivuoripuisto
15. Aakenuksen vaellusluontopolku
16. Joutsenpolku
17. Ylläs-Pallas
18. Ylläs-Levi
19. Ylläs-Olos
20. Väylä
21. Teuravuoma
22. Niesakero
23. Kiuaskero
24. Pakasaivo
25. Kirkkopahta
26. Kuerlinkat
27. Kuertunturi
28. Yllästunturi.
29. Pallas-Yllästunturin kansallispuisto
30. Varkaankuru
31. Keskinen laki
32. Kellostapuli
33. Kesänkijärvi
34. Kesänkitunturi
35. Nilivaaran poroaita
36. Lainiotunturi
37. Kukastunturi
38. Pyhätunturi
39. Pyhäjärvi
40. Aakenustunturi
41. Iso-Totovaara
42. Linkukero
43. Äkässaivo
44. Äkäskero
45. Äkäsmylly
46. Äkäsjärvi
47. Jerisjärvi
53. Pyyntikuoppia
57. Lalvavuoman kesäerotuspaikka
58. Kutujärven niittykämppä
59. Tervahautoja
60. Savottakämppä
62. Ylläsjärvi
63. Äkäslompolo
65. Kellokas
74. Lintutorni
82. Geologinen kohde
86. Hangaskuru
87. Lohijoki
89. Äkäsjoki
101. Pirunkuru
102. Lumikuru
103. Karhukota
105. Molosjänkkä
127. Äkäsjoki
127. Ylläsjoki
128. Äkäsjärvi
130. Maisematie
140. Aavahelukan lentokenttä
173. Ylläs1-Gondoli

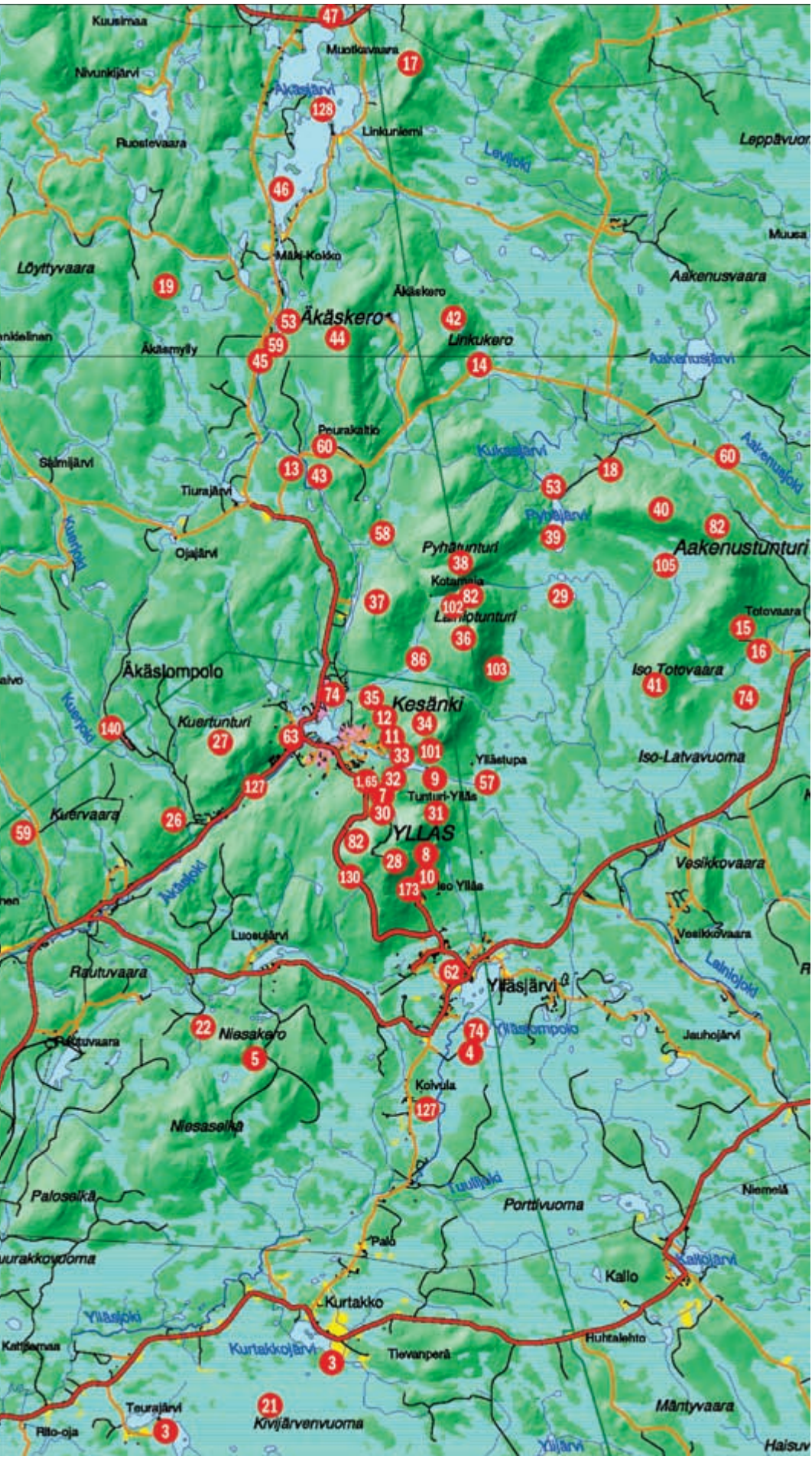
Kuusimaa
Muotkavaara
Nivunkijärvi
Äkäsjärvi
Linkuniemi
Ruostevaara
Levijoki
Leppävuor
Muusa
Löyttyvaara
Mäki-Kokko
Äkäskero
Äkäskero
Aakenusvaara
Linkukero
Äkäsmylly
Aakenusjärvi
Peurakaltio
Kukasjärvi
Aakenusjoki
Salmijärvi
Tiurajärvi
Pyhäjärvi
Ojajärvi
Pyhätunturi
Aakenustunturi
Kotamaja
Lamiotunturi
Totovaara
Äkäslompolo
Iso Totovaara
Kesänki
Kuertunturi
Yllästupa
Iso-Latvavuoma
Tunturi-Ylläs
Kuervaara
YLLAS
Vesikkovaara
Äkäsjoki
Iso Yllas
Luosujärvi
Vesikkovaara
Rautuvaara
Yllästjärvi
Lainiojoki
Niesakero
Yllästompolo
Jauhojärvi
Koivula
Niesaselkä
Tuulijoki
Niemelä
Paloselkä
Porttivuoma
Palo
Kallojärvi
Kallo
Kurtakko
Yllästjoki
Kurtakkojärvi
Tievanperä
Huhtalehto
Teurajärvi
Kivijärvenvuoma
Mäntyvaara
Rito-oja
Yiijärvi
Haisuv

YLLÄS
Tuntureita ei enää valmisteta.
KLASSIKKO VUODESTA 1956

Käsikirjoitus: Arctic Idea/Keijo Taskinen ja Ylläksen Matkailuyhdistys ry
Graafinen suunnittelu: imageneering | worldwide partners
Paino: PunaMusta Oy, 2011

Näin tulet Ylläkselle

Junalla Kolariin

Kolarin asemalta on vain noin puolen tunnin matka Ylläsjärvelle ja Äkäslompoloon. Matka taittuu helposti busseilla, jotka kulkevat jokaiselta junalta ja jokaiselle junalle.

Linja-autolla

Arkisin Kemistä Ylläsjärvelle ja Äkäslompoloon. Linjalla on hyvä jatkaa etelästä Kemiin tulevalta junalta. Syksyllä suora bussiyhteys mm. Helsingistä, Tampereelta ja Oulusta, lisätietoja **www.yllas.fi**

Lentäen Kittilään

Helsinki-Kittilä 1 h 30 min. Finnair lentää Kittilään kesällä useana päivänä viikossa.

Omalla autolla

Etelästä päin Oulun kautta Tornioon ja sieltä Kilpisjärven suuntaan tie 21/E8 Kolariin saakka. Kolarista kääntyy oikealle tie 939 Ylläsjärvi tai 10 km Kolarin jälkeen tie 940 Äkäslompolo. Toinen vaihtoehto on Kemi-Rovaniemi tie nro 4 ja Rovaniemeltä Kittilään tie nro 79. Kittilän keskustan jälkeen kääntyy vasemmalle tie 939 Ylläsjärvi. Ylläsjärven kautta pääset Maisematietä pitkin kätevästi myös Äkäslompoloon.

LAPPI
www.lapland@inland.com

YLLÄS
ON YKKÖNEN

Ylläksen Matkailuinfo
puh. 040 550 2424
info@yllas.fi